

„Stajere“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodosli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak terek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 51.

V Ptuj, v nedeljo dne 22. decembra 1907.

VIII. letnik.

Današnja številka izšla je, kakor smo že naznanili, 3 dni pozneje. Ker je to zadnja številka v tem letu, obsega 16 strani. Nadaljevanje podlistka „Kadar gorè potujejo“ se nahaja na 9. strani. Nadalje imamo silvestrovo listek na 1. strani, listek o „simplom“-tunelu (s sliko) na 2. strani, nadalje še druge listke s slikami. Gospodarskih člankov obsega ta številka posebno veliko.

Naš koledar je že popolnoma razprodan. Vkljub našemu tozadevnemu pozivu poslali so nekateri še denar za koledar. Prosimo nujno, naj nikdo več denarja ne pošlje, kajti s tem so le poštni troški vun vrženi. Obenem pa se vsem somišljenikom, ki so tako hitro obe veliki nakladi kmetkega koledarja razprodali, najtopleje za njih trud in zvestobo zahvaljujemo. Prihodnje leto zopet!

Mir ljudem na svetu...

Zvonovi! Oj vi zvonovi, kako segate cloveku v srce! Bodimo si enkrat, le enkrat prav odkritosrčni; sovražstvo naj poneha, proč z jezo, — kajti jaslice se svetijo v žareči luči božičnih sveč in skozi zrak plovejo večne, božanske besede: Mir ljudem na svetu... Zvonovi! Oj vi ponočni zvonovi! Kako čudovito vplivate na našo dušo, kako nam predstavljate iz novega nežne dneve pozabljene mladosti, kako nas silite s čarobnimi glasovi pred oltar, da poklekemo in molimo, — molimo pred svetimi jaslicami, v katerih se je rodilo božansko dete Jezus nazareneki... Zvonovi! Črez planine in doline, črez srečo in nesrečo, črez sovražstvo in ljubezen doni vaš glas; — vprašal bi vas, vi večni zvonovi, vi iz krvavega dela ustvarjeni zvonovi, vi priče človeškega trpljenja, — vprašal bi vas: Kaj uči sveti evangelij, kaj je učil božji sin? Vprašal bi vas: zakaj umira kmetki otrok v revščini, zakaj je jetika stalni gost v delavskih hišah? ... Zakaj? Zakaj vse to? ... Vprašal bi vas, vi glasni božični zvonovi: zakaj se je rodil božji sin v ponižnem blevu med pastirji? —

Silvestrova noč.

Sanje. Napisal L. K.

... Godba. Bogvè od kje, ali krasna godba. Mehki, zaljubljeni zvoki mi božajo uho, — poljubil bi te mehke, zdaj žalostne in potem zopet kot ogenj vroče zvok.

Pred mano težka preproga. Tam za preprogo — — Še enkrat naj dvignem čašo rujnega vinca, še enkrat naj vlijem čudovito tekočino skozi smehljajoče ustnice, da mi zavre kri v poželjenju in strasti, da mi zafreza pred očmi mehki pajčolan, sestavljen iz samih svetlih žarkov električnih tulp...

Tam za preprogo — — težka je ta preproga in temnordeča kakor kri, ki prihaja iz srca in kaplja počasi na zemljico; in z njo kaplja življenje, — kapljica za kapljico... Čudovite ornamente v barvah mavrice vidim na preprogi. Tajnostne, čudno zakrivljene linije so to. Smehljajoče ženske obraze vidim in rože, visoke tulpe, Lotosov cvet ter vijolice. Tam v sredi pa mrtvaška glava: To je smrt! Sredi veselih ženskih obrazov, sredi vijolic in tulp... To je smrt! S krvavimi črkami je napisano na temnordeči preprogi: To je smrt! — — Kaj pomeni to?

Preproga je krasna. Za to krasno preprogo ne more biti ničesar hudega. V velikomestnih glediščih sem zrl z radovednimi očmi na take velike krasne preproge, dokler jih niso dvignili, dokler ni pričela igrati — —

Vprašal bi vas vse to, — ali dovolj odgovora imam, ako pogledam na jaslice...

Največja moč svitile krščanske vere tiči v krasnem dejstvu, da je stopil Božji sin med svet kot — berač! On ni imel prostora, da bi odpočil svojo trudno glavo... To ni Bog bogatinov in farizejev, to je naš Bog, to je Bog revščine...

Stari Rimljani so si ustvarili svoje bogove po lastnem vzoru. Jupiter in Venus ništa bila bogova ljubezni, temveč vzora sebičnosti ter sovražstva, vzora življanja, razkošnega, krasnega življanja. In rimski narod jih propal v razkošju, — Jezus pa je vstopil in premagal svet in vstvaril temelj novemu svetovnemu naziranjju... Sovražstvo, duša satanova, je pahnil sin nazarenskega mizarja v prepad in z razgretimi licami je pojasnjeval svoj svitli nauk: Ljubezen je prvo, ljubezen je vse...

Pozabimo na vse drugo. Zatisnimo oči, kadar vidimo, kako se počasa bogastvo, kako se rine razkošje v ospredje! Zatisnimo oči, kadar se peljejo visoki duhovniki v pozlačenih vozovih po ceati! Naj nabirajo zaklade, ki jih žid rja ter molji, — Jezus pa je naš Bog, Jezus je Bog trpinov, Jezus je Bog v potu svojega obraza trepečih ljudi...

Božični večer nam daje novega poguma in zopet dvignemo svojo glavo ter mislimo: Trije kralji so zapustili svoje palače in romali za svitlo zvezdo ter padli na kolena pred otrokom revščine, pred našim Bogom... Mladost nam prihaja zopet pred oči. Bila nam ni vsem lepa in prijazna, stradali smo tudi kot otroci in pridobili smo si prepričanje, da je slab clovek, kdor ne pozna stradanja. In vendar, — čeprav smo pili nedolžni otročiči srčno kri svojih starišev, čeprav je oče izkrmavel, v delu za naše življenje, — vendar so brlele na božičnem večeru svečice na drevescu ali pri jaslicah... Čudna, velika in nesmrtna je ljubezen starišev! Jezus je imel prav: Prvo je ljubezen...

Zdaj smo veliki. Zdaj imamo lastno družino. Marsikateremu že počivajo stariši v hlad-

nem grobu s sklenjenimi rokami. V delu, v borbi za obstanek, v vsakdanjem trudu minejo spomini... Ali na sveti večer prižgemo lučice in otroško veselje prihaja v naše duše...

Tam v jaslicah leži sveto dete. Z materinimi očmi varuje nad njim Marija. Slama je njegova postelj in goveda njegova družba. Tam zunaj pa pride angelj in drami pastirje in jim prinaša večno vest, da se je rodil Odrešenik...

Odrešenik... Zvonovi! Zopet vas vprašam: kdaj pride tisti sveti božični večer, ko ne bode več sovražstva in jeze in zatiranja in izkoriščanja?...

Zvonovi, ponočni zvonovi! Zvonite z vsemi močmi in naznanite svetu, da prihaja angelj, ki nam naznanja rojstvo svetovnega Odrešenika.

Politični pregled.

Politični položaj. Kar smo prorokovali, se je zgodilo. Vlada je kupila velike klerikalne stranke s par ministrskimi frakami in — pogodba je bila sprejeta. Zakaj neki vse govornjenje? Zakaj tisti tisočaki, ki se jih jemlje ljudstvu naravnost iz žepa, da se plačuje vladnem hlapčevanju udanim poslanecem za njih postopanje tako velikanske svote? Pred glasovanjem govornijo ti poslanci radikalno, da se kar kadi, — ali v hipu glasovanja dvignejo po vzoru kimavcev svojo roko in vbojajo vladi... Avstro-ogrška pogodba je torej sklenjena postava. Vse dokazovanje, da je ta pogodba edino v prid Ogrum, ni nič pomagalo. Kmetki program, ki ga podpirajo danes vsi kmetje na Avstrijskem in ki zahteva v prvi točki gospodarsko ločitev od Ograke, je vržen v kot. Avstrija postaja z vsakim dnevom bolj — ogrska pokrajina. V političnem, gospodarskem oziru, na vseh poljih nas nadkriljujejo občani Madžaroni. In mi smo dobri „patriotje“ in iz samega avstrijskega „patriotizma“ storimo to, kar nam komandira sin puntarja Košuta... Nagodba je torej sklenjena. Zdaj je začasni državni proračun na razpravi. Brez dvombe bode tudi ta sprejet. Čudna je naša

Ah te sanje.

Godba je ponehala in bolestna tihota vlada. Ljudi okoli mene sedijo mirno okoli miz in gledajo v tanke kozarce. Električne tulpe mečejo rožnate žarke po dvorani. V dekliskih očesih se sveti nekaj mokrega, — to so solzice, ljubke, male solzice, svitke kot biseri, pobrani na dnu sinjega morja. Zakaj vse tiho? Nevidno se je vlegla omamljajoča megla rožinega vonja čez vso družbo. Vse je tiho. Kakor da bi bili začarani in tisočletnem spanju, katerega more končati le prelita kri devojke-princezinje. Ali tega bolestnega odrešenja ni.

Princezinja sama spava na postelji vrtnih rož. Da bi bil princ, — predri bi trnjavo ograjo, stopil pred spečo devojko in jo poljubil, enkrat, dvakrat, — vzdrami se — — Ah, zakaj ne igrate, godci!... Krog mene vse tiho. Le ura na steni bije: ena, dve, tri, ... deset, ednajst, ... Še eno ura starega leta imamo, še eno ura starega trpljenja, starega zla, stare ljubezni. In potem nastopi novo leto — —

Mati, kako si daleč... sam sem ostal in nikdo ni pri meni. Polagoma zaprem trepalnici. Mati... Pogladi me z mehko roko po lici, po čelu. Poljubi me, mati, da najdem mir, ki sem ga zamanj po svetu iskal — — Tako zaspim.

Medtem stopi staro leto v dvorano. Vsakdo odide

v stran, da ne zadene z robom svoje obleke postavo starke. Staro leto je slabotna, bolehnna ženica. Le oči so ognjene in nevsmiljene. Brezsrčne so te oči. Sredi družbe si vzame prostor.

»Prokleta bodi!« zakliče nekdo v divji jezi staremu letu. Vse, kar je ljubil, mi je vzelo. Kri mu je sesalo iz srca. Eden za drugim iz vrste njegovih ljubih je padel v grob...

»Blagoslovljeno bodi!« zakliče drugi staremu letu. »Vse, kar imam, mi je dalo to leto, — ljubezni in sreče in blagostanje...«

»Kakor si prišlo, tako pojdi,« pravi tretji. In ta tretji sem jaz. »Prineslo si bede in vzelo sreče. Odneseš gladi in donáš veselje. Ubijalo in rodilo si. Smrt si in življenje! Solnca in noči si dalo. Kakor si prišlo, tako pojdi.«

Tam za preprogo — — Ura bije: ena, dve, tri... ednajst, dvanajst... Preproga se odrgne. In staro leto stopa z mirnimi koraki za preprogo. Ornamenti se svetijo in ženska lica in mrtvaška glava, — vse tli, vse se žari...

Na zdravje, novo leto!

In kozarci zapojejo ter žvenketajo. Na zdravje, moj otrok, na zdravje, žena! Novo leto, naše leto je tu — Na zdravje!

državna zbornica. Vlada nima pravzaprav razven klerikalne nobene stranke za sabo in vendar ugledni zbornica vsem njenim željam. Dolgotrasno postaja že, zasledovati to avstrijsko politiko. Vse, vse se stori, kar vlada zahteva. Kedar se bodejo te razmere zboljšale? Edina pot je z državenje kmetijskih sil. Vsi kmetje brez razlike narodnosti in vere ter stranke naj se združijo za obrambo svoje grude. Nič ne bode pomagalo, noben svetnik nam ne bode pomagal, — trda kmetijska pest je edina rešiteljica!

Tajna volilna pravica v občine je od cesarja potrjena. Odslej se bode volilo v vse občine na Štajerskem z listki in ne več ustmeno.

Ne v Ameriko! V združenih državah Amerike se je zgodila velikanska denarna kriza. Posledica tega je, da je veliko število fabrik delo ustavilo in delavce odpustilo. Vsak dan se odpušča na tisoče delavcev. Delavci ne morejo nikjer druge dela dobiti in so vsled tega prisiljeni, odpotovati iz Amerike v svojo domovino. Vsakega izseljenca, ki odpotuje zdaj v Ameriko, čaka grozna usoda.

Dopisi.

Šmarje pri Jelšah. Strašansko veliki upliv našega poslanca kmetov v talarju in rimskega dohtarja „Kämter Toni“ se kaže sedaj v pravi luči. Medtem ko je nemški poslanec g. Markhl za občine okoli Rogaske Slatine podporo že zdavnjej izposloval in se je ista že pred mesecem dni razdelila, se naš poslanec zadovoljuje stem, da za Šmarški okraj do danes stvar še niti rešena ni, akoravno je več občin tega okraja imelo ogromno škodo. Na zborovanjih se ta zali fantek zna kaj bahati, — da pa bi v istini za nas uboge zapeljane ovce kaj storil, tisto pa ne. Ljubi Tone! daj se še enkrat od Tvoje Johanice venčati, kakor si se dal isti popoldan ko si poprej na Sladki gori v volilnem zboru Tvoj blagoslovljen pot potil, pa preskrbi si poprej predpasnik zoper zobobol! Dostojnost mi prepové prave izraze rabiti, pa Tone me že zastopi, jel — da?

Sv. Peter Medvedovo Selo. Ker vemo, da naš župnik Gomilšek Tebe dragi „Stajerc“ jako visoko spoštuje in Te gotovo prej in bolj gotovo dobi, kakor kako rekomandirano pismo, smo mi kot njegovi dobri farani sklenili, mu po Tebi naša prisrčna voščila za novo leto izraziti. Prosimo Te toraj, dragi „Stajerc“ za malo prostora. Mi vsi farani Vam želimo, gospod fajmoštar, da se v prihodnjem letu telesno in duševno prav dobro

počutite in Vam želimo sploh vse dobro; ne zamerite pa da imamo mi tudi še druge želje. 1. Želimo da skrbite Vi kot naš dušni pastir le za naše duše in prepustite skrb za našo časno srečo nam in pristojnim posvetnim uradam. Postite našo šoli odraslo mladino kakor pokojni župnik na miru; kaj potrebujemo mi vsa ta društva, katera Vi snujete? to nam ni ne v časno in ne v večno srečo, pač po v pogubo. Mladina se samo spakuje in pri raznih vajah se nam lahko še kaka za teater nadarjena deklina spanča kar bi gotovo ne bilo v čast krstni knjigi. 2. Kam pelje Vaše početje ste ja vendar že lahko sami uvideli na Vaših ljubljencih Kopinškov Konrad in Klančki Franček. Prvi je prelomil biksparač in bo mogel svoje socijalne študije v Šmarju nadaljevati in Franček ki se je slabega kristjanskega duha preveč nadjal, bo v znani gledališki predstavi „Franček pred kovačnico v temni noči“ dobrega soflarja potreboval, da bo sodnika o svojem dobrem namenu v korist vere in naroda prepričal. 3. Ostanite pri domu in ne letajte okoli kakor kak eksekutar, študirajte rajši na rimskega dohtarja ali n. pr. kitajski jezik v zabavo, samo doma ostanite; prihranili boste tudi Slov. Gospodarju precej prostora v listu. 4. Opuščajte beračenje po fari, saj lahko dostojno živite od tega kar Vam po pravici gre in radi bomo o času boljših letin za olepšanje naše cerkve kaj storili. Ne mislite da to kaj ste letos nabrali, so kmetje Vam z veseljem dali; ne večinoma zato da so se Vas znebili in drugi zavoljo zamere. — 5. Postanite pravi namestnik Kristusa kakor ga tolmači naš Štajerc in imeli boste Vi in tudi z Vam mi dragoceni „Mir Božji“ v naši lepi Sent-peterski fari. V ta namen Vas prosimo da služite sveto mašo na B. žič in na dan novega leta in pripravljeno smo Vam zato pristojbino po K 4. — po uredništvu tega lista na Vašo zahtevo vpslati. Več kristjanov v fari.

Iz St. Petra na Medvedovem selu. Pravijo, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Isto je tudi razmerje med našim fajmošтром in mežnarjem Ta fant Jurgec Anza, je tak strašen v cerkvi. pobožen, da smo si že večkrat med mašo mislili, zdaj pa zdaj bo božje dopačenje nad njim toliko, da se bo zgodilo vnebovzetje tega fanteka. Zdaj si ga pa še zunaj cerkve ogledmo. Zmiraj, kadar pod turnom vleče za štrik in v svoji pobožnosti premissluje pregrešno tega sveta, se prikaže svetla zvezdica njegovega srca Jagerjova Lenika. To so zlati trenutki v življenju našega mežnarčka. Ni se tedaj čuditi, da se kar obesi za štrik in tanje koš „buserlov“

na debelo Leniko. O Lenika še pridnejše hodi mimo zvonika, pa prej pridri, da nas boš vsaj rešila predolgega zvonjenja.

Račje. (Mir ljudem na zemlji!) Kmalu se bodejo oglasili zvonovi, kateri nas vabijo k pričujočnosti rojstva Izveličarjevega. Sveti večer je! To noč pač malokdo ostane za pečjo. Vsak, bodisi reven ali bogat, prihiti v svojo najbližjo cerkvo, da je navzoč tega mičnega prizora. Res mično je gledati, ker vsaka lučica, bodi še na na tako skrivnem prostoru, ki že morebiti celo leto ni dajala svetlobe, ali nocoj, ko je ta sveti božični večer hoče vendar marsikateremu razsvetliti in ogreti srčne okove sovraštva, da bi se spravil z besedami, katere je govoril Kristus: Mir ljudem na zemlji! Da, lepo je slišati te besede, a žalibog ko ne presunejo tistih ki so ravno krivi nepotrebnega sovraštva. Cenjeni čitatelji, upam, da se strinjate z mojimi misli, kaj prav za prav hočem povedati s tem sovraštvom. Ker so ravno ti sv. božični prazniki in novo leto predurmi, nočem da bi trosil sedaj sovraštvo med ljudstvo akoravno ljubim resnico. Zatoraj Vam voščim, dragi mi somišljeniki, vesele božične praznike in novo leto, da bi tudi v tem novem letu ostali zvesti odjemalci in razširjevalci našega lista. Pa tudi jaz bom neumorno deloval z Vami za naš napredek in če bodem prisiljen odpreti svojo skrinjico, tedaj bom Vam pa naznanil par zanimivih dogodbc, kakor n. pr. od g. P. g. R. Hotelžupe i. t. d. Toraj z Bogom za tačas! Sovražstvo pa poprej ne bode ponehalo, dokler ne bodejo „gore potovale“...

„Prepevaj le duša in prosi Boga, Da b' zmirom si z „Stajercom“ dobra bila; Naj zemlja razpade, naj svet se zdrobi, Napredne ljudi Bog zmiraj živi.“

Podčetrtek Ko je odstopil prejšni župan g. Ignac Schober, izvolili so na njegovo mesto tukajšnega zdravnika g. dr. Emerika Breschar. Do tedaj ta mož sploh ni bil član občinskega zastopa, temveč samo nadomestnik v I. razredu. Nekaj servilnih odbornikov, katerim so drugi — razven dveh — nezmiselno sledili, so naredili, da je ta človek za župana izvoljen, vkljub temu da je neprijeten, neprijazen, grob, da zahteva kot zdravnik veliko, kar je splošno znano. Tako imamo zdaj nakrat dohtarja za župana. Tako so hoteli to nekateri, ki so vedno najbolj pametni. Naš avtokratični župan vlada sicer šele kratki čas, ali izpoznali smo ga že od najslabše strani. V raznih slučajih je namreč že pokazal, da ni zaetopnik svojih volilcev, pač pa bolj fiškalčen nego sam fiskus. Morda je temu njegova bolehnost kriva; ali tako bolehnosti mož naj bi se ne silil v ospredje in naj bi ne porabil svoj posel za zatiranje. Tako ima ta župan navado, da sklicuje seje ob 8. uri zvečer in trajajo te potem do polnoči. Župan nima spanja in rogovili na vesele svojih sosedov do jutra v svojih sobah. Zato pa menda misli, da tudi drugi lahko brez spanja izhajajo. Pri zadnji seji je nekaj odborikov štrajkalo, ali pohlevni podrepniki so prišli in spali med sejo, na kateri je župan v novi slovensčini svoj „program“ razjasneval. Živio kimovci! Svetovali bi onim odbornikom, ki imajo izvolitev tega že zdaj neljubega župana na vesti, da odložijo takoj svoje posle, dokler to še lahko častno storijo. Drugače se jih bode prihodnje leto prav krepko poznalo in se bode razburjenje proti njim še povečalo. Torej abeng! Preskrbljeno je že, da Žurmanov prijateljček dr. Breschar ne bode dolgo županoval in so v tem oziru vse stranke združene. Abeng!

Iz Cirkovca na d. polju. Nekaj vrstic o našem g. župniku Antonu Ravšl moramo ispregovoriti, ker misli on, da je vse prav kar on dela ali govori; mi pa ravno nasprotno mislimo. Mi slišimo skoro vsako nedeljo 2 pridigi, a pri prvi svedeča mora biti nekaj politike zraven. Pred kratkim je pri prvi pridigi zopet začel zaradi svojega farofa, da naj gredo tisti možje, ki so pri cerkveni konkurenci v Studenci k patroni, da je sedaj on in nune pripravljen svoj del dati za novi tarov. Možje so res šli in kaj so zvedli? Govori se splošno, da ti nič ne dajo in nič ne vejo o tem. To se je že sedaj zgodilo drugokrat; uspeh vsega tega je dejstvo da je župnik iz prižnice lagal, in to v cerkvi, v hiši božji v pridči živega Boga ter med sv. mašo. Kajti pri nas je še stara navada, da se sv.

Najdaljši tunel sveta.

24. svečana 1905 se je izvršil predor t. z. »simplon-tunela« na Švicarskem. Na tem predoru se je delalo 6 $\frac{1}{2}$ let in je tunel 19.730 metrov dolg. Mi prinašamo sliko, da si naši čitatelji zamorejo predstavljati velikansko to delo. Na sliki vidimo podobe tistih možov, ki imajo največje zasluge za ta tunel. Ti možje so: narodni svetnik Sulzer, Brandau, oberst Locher, nadinžinerji Presse, Beigner in Brand. Zadnji je izumil za zgradbo posebno mašino za vrtnanje. Votli »borer« s 3 zobmi se pritise s težo 12.000 kilogramov proti skalovju in se zavrti 8 krat v minuti. Za vsako mašino se potrebuje 25 konjskih moči. V sredi naše slike vidimo delavce pri taki mašini (Bohrmaschinen). Spodaj vidimo poslopje simplonovega zavoda in severni uhod, ki se nahaja na Švicarskem. Na desni strani pa vidimo južno - italijanski uhod. Upamo, da se bodo naši čitatelji za to sliko zanimali.

maša bere in po evangeliju se gre pridigovati. Mi, g. župnik, Vam moramo potrditi, da ste par nedelj, sem lepe pridige o daritvi sv. maše imeli, in da Vi bolj veste, kakor mi, kaj je sv. maša. Zakaj torej govorite na prižnici reči, ki ne slišijo v cerkev? Zakaj vera peša? Kedar boste imeli kaj takšnega za povedati, dajte raje občinskemu pisarju 10 vin. in naj po maši zunaj cerkve oznani. Pretečeno nedeljo ste spet žene opozarjali da ne smejo skozi te vrate v cerkev in vun mimo moških hoditi. Mi nismo zoper to, če katera žena zaradi ovinkov ima tukaj bliže do svojega sedeža. In žene Vam tudi potrdijo, da bi bilo prav, kakor ste rekli, da apostel Pavel pravi: da možki naj bodo za-se v cerkvi in žene za-se. Vam svetujejo, da naročite Vašemu cerkvenemu pomagaču, da mu tudi treba med sv. mašo k nam ženskam hodit s torbico krajcejev pobirat, nam tucit in po obleki hodit. Kar se pa farofa tiče, tudi ni res da imate nad polovico farmanov na svoji strani za novi farof, kajti mi ne bodemo hitro pozabili, kako se je pred letom dni godilo. Se še spominjamo, koliko družinskih preprirov ste naredili pri novih sedežih v cerkvi, ja še vsi, še celo preklinjali ste nas farane v župnišču, nas suvali in "marš vun" gonili.

Brežice ob Savi. Marsikdo je bil mnenja, da se je naš Benkovič od dogodka s pasjim bičem iz sramote izselil. Nekateri so celo rekli, da je v Zagrebu in da hodi pridno s svojo kelnarico Marijo v cerkev ter obišče semtertja tudi državni zbor na Dunaju, da predlaga interpelacije, ki jih izdeluje nekdanji zvesti in pošteni vojak ter sedanjí šribar Agrež. Resnično je v zadnjih časih ta iz krajskega privandraní Benkovič predlagal interpelacije, ki so bile seveda skozinkoz resnične. V eni teh interpelacij zahteva nujno avanziranje nekega uradnika c. k. glavarstva, menda zato, da se mu stisne poznejše roko in se mu pomaga — V drugi interpelaciji tega skrbnega poslanca se kaže na zidanje uradnega poslopja v Brežicah. Opozarjamo moža na namestniško poslopje v Gradcu, kjer je še veliko večja potreba. Tudi o pomanjkanju stanovanj ni treba govoriti, ker imamo še vedno dovolj prostora za Agreža in njegove tovariše. Zadnja Crenko-Benkovičeva interpelacija trosi zopet laži o mestnih stražnikih v svet. Hoče se tem stražnikom kruh požreti, da bi potem menda Agrež, Sihošek in Holy njih mesta zasedli. Seveda, Agrež in njegovi tovariši bi bili izborni nočni čuvaji. Čudno, da dični naš Ivan ni predlagal, naj se tukajšnjim stražnikom, ki so že dalje časa in bodo tudi dalje v Brežicah nego on, njih posestva vzame. Menda si misli Agrež, da se bodo stražniki v gozdovih okoli Kapelj klatili, dokler jim ne bodo brežiški meščani šribarske službe preskrbeli. Ko se ima take posle, zamore se tudi prijatelj višjih uradnikov postati. Hm, hm... Ali veste, kako se izdeluje Crenkaničeva interpelacije? Vsi občinski predstojniki brežiškega okraja se povabijo (1/3 pola papirja) da pridejo ob gotovi uri v advokatsko pisarno Benkoviča in prinesejo občinske pečate seboj. V pisarni jih sprejema po svoji poštenosti znani pisar Agrež in jim da podpisati prazne pole ter pritisniti na nje občinski pečat. Ko so tega čednega šribarja nekateri predstojniki vprašali, zakaj da morajo prazne pole podpisati, odgovoril jim je, da se bode iz njih interpelacije napravilo, potom katere bodo mestni stražniki odpuščeni. Take interpelacije naj bi se izročile neki trafikantini, ki rada govori, ne pa državni zbornici, v kateri bi imeli resni poslanci resno ljudskim potrebam ugoditi. Vse te prvaške lumparije pa se bodo krvavo na prvkih maščevale!

Novacerkev pri Dobrni. Za razpisano službo distriktnega zdravnika v okrogu Vojniškem se pač vseh unih šest županov skupaj toliko ne potegujejo ter noge in jezik ne rabi kakor samo eden župan iz Višnjevasi I. Lipuš za svojega ljubljenskega dra Brančko Žižeka. Ako bi se še toliko izvrstnih prosilcev oglasilo, to mesto je že Branketu zasigurano, pa ga tudi nihče ne zavida, temveč mu vsak iz srca privoščí, pa terne ne bode napravil, čeravno se boji te izgube, zato se je že očitno oglašil, da ne gre od Vojnika proč! — Vsak ptuji zdravnik, ki te razmere pozna, se ne bode semkaj oglašal. Dokler je bil za vse te kraje le eden zdravnik in sicer ti stari g. dr. Anton Žižek, je bilo

seveda dobro mesto, a sedaj ko ima hiralnica in trg Vojnik že g. dr. Franc Breschnik, h kateremu pa tudi od unih sedem občin ljudje radi zahajajo, ne bo za drugega zdravnika preveč sijajno. Razumi se da bo tudi dr. Breschnik vesled razdelitve manj dohodkov imel, zato pa več prostega časa, a kaj je to bogatašu, a drugače je za ubogega revčka, ki si je pa sam tega kriv! A ker je ta dobro študiral in četudi je zdaj le bivši vojaški zdravnik, se mu sčasoma zna že boljša služba posrečit, a za ta čas se bo že moral tukaj v računih ponižat.

Sv. Barbara v Halozah. Nemila usoda nam je vzela pretečeni pondeljek preblagega in priljubljenega gospoda kaplana Ogradija. Povzročitelj je bil župnik, ki je tožil na knezoškofijstvo g. kaplana. Nato so dobili g. kaplan ukaz prestave v Sv. Jakobu v Slov. Gorice in da jih takoj nadomesti tamošnji kaplan Rabuza. Gotovo je bil župnik vesel, da je tako srečno dospel na kraj svojega smotra; a motil se je. Sicer smo radovedni kako bo sedaj, ko imamo dva Rabuzeka. Gospod župnik, Vas pa vprašamo, ali se nesramujete takega postopanja? Se li še spominjate sv. Pisma, ki pravi: „V očesu svojega brata vidiš pezdír, a v svojem očesu pa bruna ne občutiš.“ Sploh pa ne razumemo od kod imate toliko poguma, ko pa ste vendar že z popolnoma zamakljeni v Vašo kuharico in ste že z vsemi žilicami obviseli na njej od kar jo poznate. Mogoče to Vi prištevate k pobožnosti! Sicer če bode dolgo Vaša Pepca pri Vas, se vam lahko zgodi, da tudi Vi dobite okoli lepega poldneva kakšen ukaz od knezoškofijstva. Bog daj da bi se naše želje uresničile. Gotovo ste se hoteli s tem le prikupiti knezoškofijstvu, a kažete samo ogorčenost nad svojo opatijo. Vsi zaljujemo za g. kaplanom Ogradija, ker bili so res pravi namestnik Božji in ni farana, da bi se mu bili zamerili. Nikdar se niso brigali za politiko in strankarstvo, ampak povsod so sejali mir. Mnogo zlatih nankov so prišli od njih otroci, ki so se najbolj veselili ure, ko so prišli v šolo. Gotovo jim ostanejo posebno v spominu pri slovesu še zadnje besede: „In blagoslovim Vas v imenu Božjem.“ Ni bilo človeka, ki bi ne bil z veseljem poslušal njihovo pridigo Marsikateremu starčeku je solza zalila oko, ko jih je slišal razlagati besedo Božjo. Gospod kaplan Ogradi, želimo Vam zdrave in vesele Božične praznike, ter Vam za novo leto kličemo iz dna srca:

Mnogo leta, dosti sreče,
naj Vam ljubi da še Bog.
Mimo naj življenje teče,
Brez težav in brez nadlog.

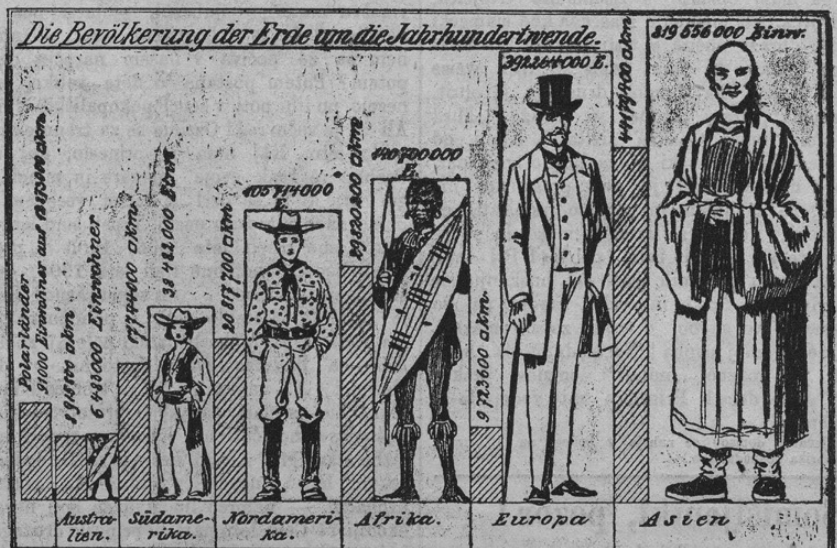
Sv. Barbara v Halozah! Dragi čitatelji „Štajerca“, resnica je zmiraj, kar piše „Štajerc“ o Jaka Rabuzeku; že prvi dan ko je prišel

v šolo kot katehet, je dal učenci Letonji, iz občine Gradiš, pokusiti svojo skozinkoz sveto ročico k desnemu in levemu ušesu. Ali mi farani bodemo poprašali na pristojnem mestu, ali sme g. Rabuzek v šoli otroke pretapavati. Mi bodemo vsako njegovo delovanje natanko opazovali in Vam potem poročali, naj svet izve, kako sedaj nekateri nevredni duhovniki delujejo. Čestitamo vam, St. Jakobčani, za kaplana Ogradija ki je miroljubni duhovnik in katerega ste dobili namesto tega Rabuzeka. Ali za našega župnika Vogrina, bi bil ta ravno najboljši, ko bi bila ona dva sama v fari. Sramota je to, najprej za Vogrina, da je od zbirc, katero so g. kaplanu posestniki dali, vzel eno štirko mošta in 120 litrov zrnja kot plačilo sebi za službo, ko še g. kaplana Ogradija ni tukaj bilo. — Ako je res ta Jaka Rabuzek tako po ženskem spolu pohlepem, tedaj bodeta imela z župnikom Vogrinom vedno vojsko in prepir radi njegove kuharice. Mi že temu palčeku sedaj naprej povemo, da bode on poizkušal trde in žuljave pesti vbojih Halozanov, kakor nekdanj kaplan Gaberc, ki je sedaj dekan pri Magdaleni v Mariboru.

Iz Vojnika pri Celji. Dobre tri mesece je že minulo od dne 26. avgusta t. l., odkar sta mi mladi zdravnik dr. Branko Žžek v Vojniku in njegov zagovornik dr. Anton Božič, obenem celjski kmet, pri obravnavi v Celji strašansko hudo grozila in strašila, kako bodeta obe moji pismi na Žižeka in na odvetnika dr. Juro Hrašoveca c. kr. glavarstva predložila, me tožila, me kaznovala, da mi Bog pomagaj itd., ter si s tem „zadostneje? poiskala!“ Jaz pa sem njima zavrnil, ako me že hočeta tamkaj tudi tožiti, tedaj pa tožita, po kaj pa tukaj strašita kot dva slamatni strašili, vsaj nisem boječi tič ali zavec. Ker sta pa le samo grozila in nič kot grozila, kakor mali otročički, a svojega grozenja pa nikakor izpolnila, začel sem opominjati najpoprej Žižeka na to izpolnitev, a ostalo je zopet brezuspešno. Na to sem prigovarjal zagovorniku Božiču svoje grozenje že vendar enkrat izvršiti, a vse zaman! Če se že pa malim otrokom na njih grozenji mora smejeti, tembolj še le „mogočnim, učenim dohtarjem“, ki take posnemajo. To kaže veliki pogum na grozenje, a bojazljivost, malodušnost na izpolnvanje. Djal sem tudi, ako ima Žižek vesele mene pri sodnji tožiti, vsaj bi to lahko sam, brez dehtarja spravil, tedaj se je seveda g. sodnik nasmehljaj, a Božič pa se je hudo razjezil in zarenčal. Pisal pa sem v ti dve pismi na kratko omenjeno to-le: 1. Dru. Žižeku, kakor je že Štajerc obelodanil, naj bi mi za zdravljenje moje žene manje računil, ker je nepotrebne obiske delal, bolezen še shujšal namesto zboljšal, in potem mi še predrzno „zahrbtnost“ očital, ko je moja žena bila

Prebivalstvo sveta.

Prebivalstvo sveta šteje 1510 milijonev duš, ki stanujejo na 144 milijonev kvadratnih kilometrov zemlje. Na en kvadratni kilometer pride torej 10 ljudi, seveda je srednja številka za ves svet. Naša slika kaže v podobi

Število prebivalstva raznih delov sveta. V prvi vrsti (na levi strani) imamo polarne dežele, v katerih ljudje sploh vsled mrazu ne morejo živeti. Potem pride Avstralija, Južna Amerika, Severna Amerika, Afrika, Evropa in končno kot največja Azija. (Opomba: Einwohner = prebivalci.)

prisiljena, si starejšega in skušenejšega zdravnika, nego je Žižek, poiskati. Omenil sem še, namesto da tako vi-oko računni, bi se bil on kot korenjaški vrli Slovenec raji bogato Slovenko oženil, vsaj jih je imel na izbiro, ne pa ptujko „trdo Nemko-Bamko“ brez vse slovenske vednosti ter kavarno-kasirko brez premoženja. Stem sem čisto resnico izrazil, kakor je vsak popisuje! a potem pa toliko hrupa, razželenja in grozenja. — 2. Dru Hrašovecu pa sem očital zopetno nepotrebno zagovorništvu, kar je tudi že Štajerc prinesel, ter ga opomnil na leto 1897, ko me je zaradi neznatne malenkosti iz Celja v Marenbergu preganjati hodil, ter zato nič manj nego „sto“ gld. od mene zahteval, ki sem imel po 27, 36, potem 45 gld. na mesec plačila; a g. sodnik mu je le 40 gld. odmeril. Ker jih pa nisem mogel naenkrat izplačati, me je še on (dr. Juro Hrašovec) enkrat za denar tožil, ter zopet novih 10 gld. škode napravil. Naznanil sem namreč svojega šolskega načelnika okr. šol. svetu, ker za šolo nišesar ni skrbel in me tako pri uku zadrževal in mi težavo delal, ter sem mu zavoljo tega „malomarnost“ očital, in zato me je tožil po dr. Hrašovecu, kakor je tudi poprej po dr. Dečko večni tožitelj bil. Se-li 'to ne reče: Ti slovenski učitelj žeri travo, prst in kamenje, če imaš še tako malo plačilo, ali pa stradaš kot pes, da le mene kot doktorja plačaš!! Vprašam končno oba dohtarja Hrašoveca in Božiča, ali hočeta, da celo tedajno obravnavo in poznejše pogovore s Hrašovcem natanko popišem v začudenje in posmeh vajnih tovarišev in čitajočega ljudstva?!

Okolica Celovca. V zadnji številki „Š-Mira“ je prišlo naznanilo, da se je moralo neko deklico na grabštajnski šoli zaradi nenravnosti izključiti. „Š Mir“ porabi to priliko, da hujaka proti šoli. Ali mi vprašamo: Kdo pa je kriv, ako pomeša n. p. kakšni kaplan strup v mašno vino, da umori svojega župnika, kakor se je to pred par leti na Koroškem zgodilo? Ali kdo je kriv, ako omadežuje župnik (kakor n. p. Ilesič v sv. Bolfengu), šolarske deklice in jih sili potem še h krivi prisegi? Ali je tega tudi ljudska šola kriva? Ali niso bili ti duhovniki v duhovniškem vzgojevališču in so tam mnogo molili? In vse ni nič pomagalo! Ako napravi šolarica greh, potem hujskajo črnuhi takoj proti šoli. Ako pa napravi kakšni kutar lumparijo, — potem, kmet, je to kaj drugega. Potem se molči o stvari ali pa se laže ter zavija. V tem tiči hinavščina klerikalnih listov. Tako hočejo ljudi na klerikalne limanice loviti. Ali k sreči postaja v ljudskih glavah že precej svetlo. Kdor pozna namene zakotnih listov kakor „Š-Mira“, ta obrne politikujoči in hujskajoči duhovščini hrbet. In tako je prav!

Svetna Vas. (Dopisunu „Mira“ iz Kaple v Rožu.) Sicer ni moja navada, pečati se z subjektom takega „kalibra“, kakor je znani mazač v Kapli, ker se preveč ogrdim, a misleč, da morda ni vsakemu dušnemu siromaku (za take spoznam sodruge „Š-Mirove“ stranke) znano, kdo cedi svoje strupene sline po moji osebi, hočem ga malo opisati. V resnici sta dvojčiča, pribandrovca. Po mišljenju zraščena kod siameski dečki. Po obrazu ališita v tisti razred „Interesantnega lista“, ki ima napis: „Wer weiss etwas? Eden ima brado, drugi pa je obrbit. Prvi „zmoha“, drugi „zvoha“ in zmaže. „Mir“ pa na taci prinese. Obadva živita v Kapli od dobrot neumnih ljudi, ki njima nosijo božji dar. Moj bog! dan današnji je pač praktično, nič ne delati, pa z žaklom in tabelco pčirati, še to ni treba, neumneži sami prinese in so še hvaležni, če se sledni belič pobere! Pri tem, pri obrekovanju poštenih ljudi in huskanju se najdeta dvojčiča. Strah in velik smrad pa bo svet napadel, ko se bo o njih začelo mazati, po fari se že zdaj ovoha! Na slednjič pa bo morebiti še mazač „mohija“ snedov, kakor Chronos svoje dece! Prinesite mi vode, da si roke operem!

(Nadaljevanje dopisov se nahaja v prilogi na 10. strani. Istotako rubrika gospodarstvo.)

Somišljeniki, pozor!

V nedeljo po praznikih, to je 29. decembra ob 10. uri dopoldne se vrši shod „Štajerčeve“

stranke pri g. Schosteritsch-u v Št. Vidu pri Ptuj-u. Več se razvidi iz vabil, kojih pošljemo svojim zaupnikom. Delajte in agitirajte, da bode shod mnogoštevilno obiskan. Na delo!

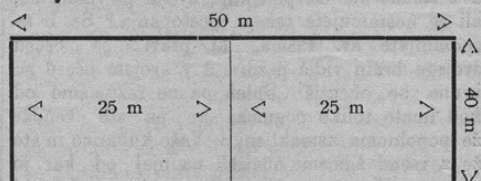
Poizkusi z umetnimi gnojili.

Vsi tisti posestniki, kateri so pri podpisnem prosili za brezplačna gnojila za poskus, dobijo te dni pismo, kojemu naj nemudoma odgovorijo, na kar se jim bodo umetna gnojila vpsalala.

Vsak poizkuševalec dobi brezplačno 100 kg Tomaževe moke in 30 kg. Kalijeve soli in se more po sledečem navodilu ravnati:

izbere se za poskusne parcele kolikor mogoče ravninski negnojeni travnik, katerega ne poplavi voda in tudi ni preveč močvirjen.

Na takem prostoru se zmerite 2 enako veliki parceli vsaka po 1000 m. najbolje tako, kakor kaže slika, da se namreč vzame na eni strani pravokota 50 m. dolga, druga pa 40 m. taki pravokot meri 2000 m. in se na dalji strani razpolovi, tako dobimo 2 pravokota 25x40 in toraj pripravne poskusne parcele, katere se morajo z debelimi klini zaznamovati.

Leva poskusna parcela vstane negnojena, na desni parceli pa se gnojila dobro pomešana enakomerno raztrosijo in sicer se more trositi v tistem vremenu in nizko, da se čez parcelne meje ne kadi.

Trositi je najboljšee takoj, ko ljubite gnojila, če le ni zemlja zmrzla.

Spomladi se morajo poskusne parcele dobro osnažiti.

Seno kakor otava se mora na obeh parcelah posebej pokositi in posušiti. Za vaganje pa je najboljša mesečna vaga (Mondwage); glej sliko v moji knjižici.

Isti poskuševalci, kateri bodo poskuse natančno izvršili se ne bodejo le sami hasnili ampak bodejo tudi svojim sosedom v dober vzgled.

Najboljše uspehe in veselo novo leto!
V Kačjem dolu dne 15./12. 1907.

Andrej Drogenig, kmetovalec.

Novice.

1908.

Zopet je minulo leto. Ako se za trenutek ostavimo, se nam pač dozdeva, da koraka čas z velikanskimi koraki. Ozmimo se okoli sebe: Ali so še vsi tukaj, s katerimi smo lani novo leto praznovali? Ali ne počiva že marsikdo v hladni gomili, kateremu smo lani še roko stisnili in srečo želeli? Ali ni na naših glavah že nekaj sivih las?... Z velikanskimi koraki odhaja čas. Danes smo še otroci, ki živimo liki rožam v varstvu materine ljubezni, — jutri nas pahne nemila usoda že v brezsrčni svet, — pojutrajnem pa že počiva v našem naročju dete. In potem? Potem postane to dete veliko, nas pa nesejo po tibi poti v sence pokopaliških cipres... Ali to je večni red! Ozmimo se za trenutek na preteklo leto. Kaj nam je prineslo, kaj vzelo? Osebnou vè vsak svoje razmere in menda nikogar ni, ki bi se ozrl s čistim veseljem ter s polno zadovoljnostjo nazaj. Trpeli smo leta 1907, kakor smo trpeli leta 1906, 1905 in preje. In trpeli bodedmo bržkone tudi leta 1908, ako ne zadenemo v lotriji... Ali zopet resno! Kaj nam je prineslo preteklo leto v političnem oziru? Ali nam je vlada gospodarski položaj zboljšala? Ali ima ljudstvo svoje zastopnike v državni zbornici? Ali nam grè zdaj za trohico bolj nego lani? Zdi se nam, da ne! Dobrote vlade in dela poslancev ne čutimo. Eđnako, vedno ednako slabo nam gre. Ali so naši prvaški nasprotniki tekom leta drugačni postali? Da, postali so drugačni, — namreč ljudstvu še bolj nevarni in škodljivi! Celo leto nam ni prineslo drugega nego boj proti hinavščini, laži, proti zlorabi vere in oduštvu. Vsak dan so nas oblijali z gnojnico svojih

laži! Naš pogum pa je ostal vedno ednak. Mi ne trepetamo pred nasprotniki! Mi se jih ne bojimo! In — to obljubimo v zadnji letošnji številki nevstrahenega našega lista, — tudi v bodoče ostanemo krepki in pogumni! „Štajerc“ se ne spremeni. On ostane zvest svojemu načelu, da ima kmet svojo pravico in da je kmetu vso hujskanje škodljivo. Skušali bodedmo v teku leta 1908 povečati našega „Štajerca“. Prinašali bodedmo lepe članke, potrebne gospodarske nauke, zanimive povesti in tudi lepe slike. Vsem onim, ki se borijo na Štajerskem in Koroškem za ljudske pravice, ki se bojujejo za svitli vzor resnice, — vsem tem bode služil naš list. Ali v ta namen je potrebno sodelovanje vseh somišljenikov in prijateljev. Razširjajte torej naš list, naročujte ga nevstraheno! Tisti, ki so z naročnino zaostali, naj jo vpsoljejo, kajti tudi mi moramo vse svoje dolžnosti pokriti. Naročnina se plačuje naprej. S tem, da želimo svojim prijateljem največ sreče v novem letu, kličemo jim pogumno: Na delo za napredno stvar!

Izdajalci! Druzega imena ne zaslužijo! Pred odločitvijo smo napisali besede, ki jih je izrazil voditelj avstrijskih kmetov Hohenblum: Tistim poslancem, ki bodejo glasovali za avstro-ogrsko nagodbo, naj se pritisne pečat izdajalstva na čelo. Zakaj? Ker je ta nagodba največji zločin, ki se je storil nad avstrijskimi narodi. Naj še enkrat številke govori! Avstrijci smo dobili od te nagodbe vsled 2% nega znižanja kvote in drugih manjših stvari nekaj čez letnih 5 milijone kron dobička. Ali vsled nerazdeljenja colninskih dohodkov, pri blokni renti itd. so dobili Ogri letnega dobička za 35 milijone kron. 35 manj 5 je 30! Torej vtnakejo Košutovci vsako leto 30 milijonev kron v šep. To so številke, ki se ne dajo izbrisati s praznimi besedami in zlatimi obljubami. In s skrivni na temu so klerikalni prvaški poslanci s Plojem in Grafenauerjem vred, ki so ali za nagodbo glasovali, ali pa pobegnili. Fej izdajalci!

Spominska tabla. Treba jo je postaviti, spominsko tablo, — postaviti tistim „slovenskim“ poslancem, ki so imeli predrznost, glasovati proti ljudstvu in za vlado. Za avstro-ogrsko nagodbo, ki požre avstrijskim narodom vsako leto najmanje 30 milijonev kron, so glasovali sledeči štajerski, koroški in kranski slovenski poslanci:

- Dr. Anton Korošec
- kmet Pišek
- kmet Roškar
- poštenjak Gostinčar
- duhovnik Gregorčič
- Hočevar
- čedni Jaklič
- duhovnik dr. Krek
- kranski Pogačnik
- hofrat Povše
- klerikalni liberallec Šuklje
- ožlindrani dr. Šušteršič

Te poslance treba postaviti ob „pranger“, ob kamen sramote. Eđnakovredni pa so tisti, ki niso bili v trenutku nevarnosti na svojem mestu. Nekateri so namreč raje iz zbornice pobegnili, nego da bi možato proti vladi glasovali. Ti ljudje so ravno tako kakor prvi izdali in prodali interese svojih volilcev. In med temi ljudmi sta zlasti dva, ki ju je treba napisati istotako v spominsko tablo prvaške sramote. Ta dva se imenujeta:

- hofrat dr. Miroslav Ploj
- in orglar Grafenauer.

Kmetje! Kadar greste v davkarijo in prinesete zadnje krvave svoje krajcarje, — kadar vam zarubijo zadnjo kravico, — kadar kliče lačna vaša deca zamanj po kruhu, — takrat se spominjajte teh imen, takrat se spominjajte poslancev, ki so vas prodali za Judeževe groše...

Shod v Ptuj-u. V nedeljo, 15. decembra se je vršilo prvo zborovanje „Štajerčeve“ stranke v tej zimi. V veliki dvorani ptujске kazine se je zbralo precejšno število okoliških kmetov. Skoraj vse večje občine in vasi okoli Ptuj-a so bile zastopane. Otvoril je shod upravnik našega lista, gosp. F. Malenschev ter izročil zboru tudi pozdrave okrajnega načelnika g. Orniga. Za

predsednika je bil izvoljen vrli naš posestnik Indisch starejši iz Leskova. Pozdravil je avžoče in ledil besedo našemu uredniku g. Carl Linhartu. Le-ta je v čez uro trajajočem govoru pojasnil nevarnosti in škodljivost avstro-ugrske nagodbe. Na podlagi uradnih števil je pokazal, da je pogodba za nas škoda, ki nam stane vsako leto za 30 milijonov kron izgube. Nadalje je govornik z ostriimi besedami bičal najstarejši klerikalno-prvaški poslance in razbelačil lažnivost klerikalne politike. Živahno dobovanje je sledilo temu govoru. Ker se ni nikdo več k besedi oglasil, zaključil je predsednik g. Windisch zborovanje, ki se je izvršilo brez vsacega motenja. Drugi shod se je vršil nedeljo v Strazgojncih pri Pragerskem. Poročali bomo o njemu prihodnjič.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Zmaga pri volitvah celjski okrajni zastop. 20 let je minulo, odkar je vlada pripetila svoj tilnik med prvaštvom in zagotovila nadvlado prvakov celjakev okrajnem zastopu. Kako so prvaški gospodarili, je itak znano. Zlasti dobro ilustrira prvaško „gospodarstvo“ slučaj tajnika Kozema. Kakor znano, je ta leta dolgo ljudske denarje pradel in jih zapravil. brez da bi mu ostavili vraki to počenje. Okraj je hudo trpel pod njegovo vlado. Te dni pa je prišla brzokavka, da se prvaštvu po 20 letih krivični vladi odklenalo. Odločilni kuriji veleposestva so namreč narednjaki s 40 proti 37 glasovi m a g a l i. Prvaški volilci so prišli pod vodstvom duhovnikov in advokatov; v prvi vrsti je bilo deti dr. Povaleja, propalega kandidata in financerja, nadalje se je v to družbo mešal tudi poslanec Roblek; videti je bilo tudi opata Ograjni druge. Volitev se je izvršila tako-le: Okrajni komisar dr. Brecher je vodil volitev s pomočjo želneza odbornika g. Stallner in dr. Josip Serneca. Že pri volitvi volilne komisije je prišlo do burnih prizorov. Posebno odlikoval se je povalej, katerega so savinjski kmetje v državno-vojski volitvi tako temeljito povalali. Pri volitvi volilne komisije je bilo 40 naprednih in 40 prvaških glasov oddanih. Komisar je odločil, da naj se stranki sporazumita ali pa naj odloči vab. Zdaj je ostal celjski župan dr. Jabornegg predlagal v resnih besedah ednako razdelitev mandatov; 5 mandatov naj bi pripadlo naprednjakom, 5 pa prvakom. Kar je bilo kmetov med prvaškimi volilci, so bili temu predlogu prijazni. Volitvi voditelji so jih tako dolgo obdelavali, da so zopet podali. Tako ni prišlo do sporazumljenja. Zato je ostal dr. Jabornegg še enkrat in izjavil, da morajo prvaki vse posledice te trdovratnosti sami nositi, kajti naprednjaki so hoteli pametno sporazumljenje. Naj torej žreb odloči! Komisar je vrigel listke z imeni v kolo in — sreča je bila naprednjakom mila: v volilno komisijo sta bila izvoljena 2 naprednjaka in 1 prvaški duhovnik. Potem se je vršila glavna volitev iz veleposestva. 3 prvaških nepostavnih glasov je bilo razveljavljenih. Tako je bilo oddanih za prvaške 37, za naprednjake pa 40 glasov. Izvoljeni so bili: veleposestnik Hubert Galle, župan dr. Jabornegg, direktor Karl Jellek, veleposestnik Schoungg, veleposestnik Lenko Josef, pl. Mayer, baron Rahling, učitelj Julij Sadnik in advokat Franc Zottl. Torej zmaga! Veselje je bilo velikansko. Drugi dan se je vršila volitev skupine najvišjih davkoplačevalcev industrije in trgovstva. Izvoljeni so bili: gg. Jos. Kösig, M. Rakusch, Maks Reuscher, Oto Schwarzl, F. Wittenberg, Karl Teppi E. Unger-Ulmann, A. Westen, Avg. Westen in Hans Wouk. Devet urajnih zastopov imajo spodnjoštajerski naprednjaki v roki, zdaj so dobili desetega. Gospodarski preprek celjskega okraja je s tem zasigurjen. In gremo naprej!

Smola kaplana Koprivšeka. Res, smolo, kako smolo ima ta „črni srakoper“ v Ptuj, kakor je igral „rešitelja“ duš in hotel prepričati uredniku „Štajerca“ čitanje „Štajerca“... Poročali smo že zadnjič v telegrafih o sklepu občinskega sveta v Ptuj. Stvar je namreč sledeča: Kaplan Koprivšek — Ptujčani ga imenujejo Brennesselmann — se je v kratkem času postavil v živo nasprotje z vsem prebivalstvom mesta. Za časa državnoborskih volitev je skakal čoli kakor halčzanski zajec in agitiral za stega graškega prodajalca kvargeljnov Krem-

serja, ki se je potem v Mariboru napil, da je bil pijan kot kanon. Že takrat so ljudje rekli: kako to, da se ravno ta črni gospodek toliko prizadeva, da moti dosedanje dobro razmerje med prebivalstvom in duhovništvom? In potem se ga je videlo vsak dan v konjanskem trapu proti „čitalnici“ teči. Čalo se je tudi o njegovem postopanju v šoli in končno se je sprejelo v nemškem društvu rezolucijo, v kateri se je zahtevalo odstranitev tega neprijetnega močakarja. Ali mož je ostal. Predznil se je celo, da vleče prošnjo, naj mu mesto zboljša katehetsko plačo. Tu se pač vse neha! Najprve pljuje oganj in žveplo proti mestu, ruje in peuje, potem pa pride s klobočkom v roki ponižno prositi, naj mu mesto plačo zviša. Ko bi malo manj v „čitalnico“ zahajal, bi sicer lahko z dosedanje plačo izhajal. Sicer bo pa to tudi moral, kajti občinski svet je ednostavno zrišanje njegove plače odklonil. Obenem je sprejel predlog, ki se glasi: Mestno predstojništvo naj se obrne takoj in odločno na knezoškofjski ordinarijat v Mariboru ter na dekanat v Ptuj, z energično zahtevo, da se g. Koprivšek iz Ptuja odstrani. Naj se napravi z ujem karkoli se hoče, — v Ptuj ga ne rabimo. Smili se nam le ptujski g. prošt, ki je bil vedno čislani in posteni duhovnik in kateremu delajo zdaj taki mladeni v talarju toliko sitnosti. Ali — proč, proč se mi pober, ti črni srakoper...

Uspeh našega g. Drogeniga. Iz Rogaške Slatine se nam piše: Naš bivši kandidat kmetovalec Andrej Drogenig je ob priliki protestnega zborovanja zaradi razdelitev podpor po toči prizadetim posestnikom ne le nam, kateri smo ga volili, ampak tudi onim, ki so stali v drugih taborah, pokazal, da ima toplo in navdušeno srce za težavni kmečki stan ne le na jeziku, ampak tudi v dejanju. Dosegel je z svojim temeljitim in dostojnim govorom, da se bo vsem potrebnim po toči poškodovanim posestnikom, ki niso pri zadnji razdelitvi nič dobili, še podpora podelila, kakor tudi da se bode v bodoče v takih zadevah čisto drugače postopalo. Nekemu gospodu pri Sv. Križu baje zborovanje ni bilo všeč in trdi, da je to bila reklama za Štajerciance. Naprednjaki, korakajmo naprej!

„Mučenik“ Benko-Cvenkovič ali — prst božji? Najnovejše je to, kaj ne? Benko-Cvenkovič je postal mučenik. Oa dela, on trpi, on se trudi v potu svojega obraza za svoje volilce. Kdor tega ne veruje, plača groš. Kdor ne veruje, da je Cvenkovič mučenik, ta naj pogleda njegovo viteško čelo, na katerem je zdaj prilepljen črni „flajšter“... Kaj za Boga se je zgodilo? In kje se je to zgodilo? Kako, kedaj in na kakšni način je postal iz Kranjskega v Brežice privandran dr. Benkovič „mučenik“? — Tako-le: Pred kratkemu je bila seja državne zbornice. V slovanski vzajemnosti z našimi prvaki združeni rusinski poslanci so napravili ob tej priliki velik kraval. V naši zbornici ni nič novega, da si obetajo poslanci klofute, da pljujejo eden v drugega, da si mečejo najhujše psolve v obraz, da živgajo liki haložanski pastirji na „žveglo“ in tako dalje. Ali rusinski poslanci so to pot vse te lepe navadice avstrijske zbornice prekosili. Razšli so namreč svoje mize in neki mladi rusinski poslanec se tem ni bil zadovoljen. Vzel je kos razbite mize in ga vrigel z vso močjo proti krščansko-socialnemu predsedniku. Pred predsedništvom pa sta stala naš kaplanček Korošec ter naš dr. Benko-Cvenkovič. Bolje bi zanj bilo, ko bi sedela vsak na svojem mestu. Kajti razbiti polen, ki ga je vrigel Rusina proti predsedništvu, je priletel naravnost v lepo glavo Benkovičovo in ga ranil; tudi Korošec je dobil par prask... Tako je postal Benkovič mučenik. Ali brez šale: Mi nikomur ne privoščimo kos lesa v glavo. Ali ko bi se naprednjaku to zgodilo, bi klerikalni listi pisali, da je to „prst Božji“... Pa ni, ni „prst Božji“! To vse ni nič drugega, nego uspeh „vseslovske vzajemnosti“, — uspeh prijateljskega razmerja, v katerem se nahajajo naši prvaški poslanci s Hrvti, Srbi, Cigani, Poljaki in Rusi...

Korajžni Benkovič. Brežiški advokat dr. Benkovič je imel predznost, da je v svoji znani surovosti žalil naprednega poslanca g. Marckhla. Le-ta je močeljno svoje priče poslal. Kakor začasa pasjega biča dr. Serneca, pa Benkovič

tudi zdaj ni hotel za svojimi besedami ostati. Vzel je žalitev nazaj in bil vesel, da ni Marckhl žnjim tako naredil, kakor — Serneec.

Župan v Turškem vrhu — oproščen. Čudne stvari se godijo po svetu in marsikaj izgubi človek res vso zaupanje v pravico. Poročali smo svoj čas o županu Bratuša iz Turškega vrha. Mož je bil strastni prvaški agitator, to pa zlasti po vplivu tedanjega učitelja, ki je zdaj „častni občan“ v Zavrču. V svojem županovanju pa je postopal Bratuša prav čudno. Za blagajnika je imel Jurija Pungaršiča; ali denar je imel župan sam v roki. Brez vsakega nadzorstva je delal mož z denarjem, kar se mu je poljubilo. Odbornikom ni nikdar pokazal gotovega denarja in tudi vprašal ga zato nikdo ni. Poneveril je velike svote in ne samo občinskega denarja, temveč tudi denarja, ki bi ga moral za vitrijol okrajnemu zastopu oddati. To zado je spravilo tajnika okrajnega zastopa g. Pengu na misel, da Bratuša krađe. Pregledalo se je račune in vjelo tička. Mož bi moral imeti 2.842 K v roki, imel pa je 164 K. Da bi se kazni rešil, napravil je ta prvaški poštenjak okrajnemu zastopu in občini dolžni list. Končno se mu je posestvo tudi razprodalo. 14. t. m. se je vršila obravnava. Župan Bratuša je vse svoje poneverbe priznal. Ali bil je oproščen, ker je povzročeno škodo poravnal, predno je prišlo sodnijsko naznanilo. Nam ni nič na tem, da bi mož v luknji sedel. Ali cela razprava dokazuje, da hodi veliko lumpov nezaprth po svetu. Prvaki pa so lahko ponosni na svojega somišljenika!

Živnozdravnik Thannhofer je svoj čas trgovca g. Jos. Schober iz Marenberga in urednika „Marb. Zeitung“ g. Jahna tožil, ker sta mu ta dva razne, naravnost neverjetne lumparije očitala. Prva razprava je bila pretrgana, 11. t. m. pa se je vršila druga. Pred sodnijo se je temu živnozdravniku toliko dokazalo, da ni niti konca obravnave počakal, temveč jo je raje preje popihal. Iz obravnave je razvideti, da je bil Thannhofer naravnost kuga za marenberški okraj. Kmete in posestnike sploh je mož grozovito odiral. Računil jim je dvojne in trojne svote. Zdravil je pa živino na tak način, da bise tega vsak pohorski pastir sramoval. Nekemu kmetu n. p. je za zdravljenje 1 konja 160 K računalo. Nadalje se je Thannhoferju dokazalo sleparijo s t. z v. „Mylosan-Kakao“, katerega je drago prodajal, ki pa ni bil nič vreden. Na podlagi vseh teh dokazil sta bila obtoženca seveda popolnoma oproščena. S tem je Thannhofer v marenberškem okraju nemogoč. Vsa hvala gre g. Schoberju, da je pogumno tega ždovskega oderuha v prid ljudstvu vrigel!

Iz sv. Lovrenca pri Mariboru se poroča, da je kupil graščak Zandonati iz Celja velikanski pod imenom „Radbachwald“ znani gozd za 600.000 K. Ta gozd je eden najlepših na Pohorju. 40.000 kubičnih metrov lesa se vsako leto iz njega pripelje.

Novo nemško šolo bodoje uresničili v kratkem v Polzeju. Mi gremo naprej!

Nemško šolo v Velenju so 15. t. m. otvorili. Prvaški duhovnik ni hotel prevzeti blagoslovljenja, ali šlo je tudi brez njega. Slavnost je bila veličastna. Posebnih zaslug si je pridobil za uresničenje šole trgovec Pivovschil.

V Peklju pri Poličanah zahtevajo uresničenje nemške šole. Za tako šolo bi se pridobilo do 300 otrok, ki morajo danes prenapolnjene šole v Poličanah obiskovati. Upati je, da se bode oblast na željo naprednega prebivalstva ozirala.

Kmetijski zbor za Spodnje-Štajersko se bode v kratkem bržkone v Mariboru vršil in so predela že izvršena. Zbor bode sličen onemu, ki se je vršil pred kratkem v Gradcu. Opozarjamo že danes naše somišljenike na ta zbor.

Proračun okrajnega zastopa Ptujkega za l. 1908 obsega sledeče zanimivo izdatke: Za vzdržanje okrajnih cest 86 035 K, za reguliranje Drave 8000 K, Pesnice 2000 K; za zgradbo ceste Janževca-Jiršovca 5660, Podlož-Sisterže 11.600, Medribec-Sv. Florijan 4000 K; za zboljšanje cest čez Ptujsko goro, čez Grabšinsko. Sv. Barbara goro in za cesto Mezgovce-Brezovce 15.000 K. Skupni izdatki znašajo 173.364 K. V dohodkih so sledeče številke zanimive: Onkensteinski most 5000 K, podpora kmetijska družbe za živinorejo 1500 K, deželne

Naš koledar je razprodan. Ne pošiljajte več denarja!

podpore za okrajne ceste 21.500 K in 22.500 itd. O sklepkih seje okrajnega zastopa poročamo prihodnjic.

Proti gospodinski šoli v Ptuj so pričeli prvaki hudo gonjo. Kaj je vzrok temu? Vrag to vedi! Gospodinska šola je prepotrebna in vsak pametni človek mora priznati, da ima g. Ornig v tem oziru veliko zaslug. In vendar psujejo prvaki, češ da se hoče dekleta v tej šoli samo „ponemčiti“. Presneto slaba mora biti „narodnost“ prvakov, ako se zanjo tako bojijo. In lepi „slovenski narodnjak“ mora biti človek, ki postane v 30 dneh Nemeč... Hinavščina je vse to! Ko bi g. Ornig vse svoje premoženje razdelil med halczanske kmete, bi ga prvaki vendar psovali in napadali. Vse je slabo, kar pride od g. Orniga, — to pa zato, ker on ne trobi v farško-prvaški rog.

Sejmi v Ormužu. Leta 1908 se vršijo v Ormužu sledeči sejmi: Letni sejmi, kramarski in živinski: v petek, 10. aprila, ponedeljek, 27. julija in v sredo, 11. novembra. — Mesečni živinski sejmi: v ponedeljek dne 13. januarja, 3. februarja, 2. marca, 4. maja, 1. junija, 6. julija, 7. septembra, 5. oktobra in 7. decembra. — Svinjski sejmi: vsaki torek; ako pade na torek praznik, potem se vrši sejem na delavnik-ponedeljek.

Sejmi v Ptuj leta 1908. Konjski in goveji sejmi se vršijo leta 1908 sledeče dni: 2. in 15. januarja, 5. in 19. februarja, 4. in 18. marca, 1. in 23. aprila (23., tudi letni in lesni sejem), 6. in 20. maja, 3. in 17. junija, 1. in 15. julija, 5. (letni in lesni) novembra, 2. in 16. decembra. — Sejmi z žrebeta mi pa se vršijo: 7. in 21. oktobra, 4. in 25. novembra ter 2. in 16. decembra. — Nadalje se vršijo svinjski sejmi: dne 2., 8., 15., 22., 29. januarja, 5., 12., 19., 26. februarja, 4., 11., 19., 24. marca, 1., 8., 15., 22., 29. aprila, 6., 13., 20., 27. maja, 3., 10., 17., 24. junija, 1., 8., 15., 22., 29. julija, 4., 12., 19., 26. avgusta, 2., 9., 16., 23., 30. septembra, 7., 14., 21., 28. oktobra, 4., 11., 18., 25. novembra, 2., 9., 16., 23., 30. decembra. — Živino se pripelje od 6. ure zjutraj naprej. Do 7. ure smejo na sejmističe le tisti, ki priženejo živino. Prodaja živine izven sejmističa je prepovedana in se kaznuje.

Od Velike nedelje nam piše prijatelj sledeči pogovor: „Dober den Ti Bog daj, Matjaš, kom pa greš tak naglo?“ — Gorta k Vičanskemu rihtari. — Hanza: „Pje to je glih fein, te ma si pajdašla, jaz tudi grem kjemi, e si že bija gda tam gor?“ Matjaš: „Ne še nigdar, pa najnd ne vem ge je, kakši je, pa ker ge je, da že brž ovi ti stari krez eno leto po volitvi podira, kaj bi rad duže rihtar bija“. — Stoj Matjaš malo, te mo Ti jaz nekaj poveda. Jaz pa vem ker je, pa ge je, jaz som že bija prijem. Še je sploh ti stari rihtar, de še je ne yün tisto podiranje. Tak ti je en stori pükľavi pa že včista seri en strašen klerikalec, pri sv. Tomaži napre moli reženkranc v cerkvi. Gda ma ta prišla moreš pasko meti, kaj neboš kaj zakleja, ovači bi ge ša on tomasoškemi tehanti pravit kaj mi klejemo in kunemo pri Vekoj Nedelji“. — Matjaš: Oje Hanza, kaj mi to praviš, se pa tak pa ne klejemo še nam je toga nikol ne „Štajerc“ povedo, da bi kleti mogli, le hodma hitro, jaz bi ga že rad vida, kakši je pa kak je pri njem pobožno, če resen s tehantom pajdaši“. — „Te pa le hitro hodma, ains cvaj, kaj ma pred tam. — Ains, cvaj, ains, cvaj, viš ga le tu glih je doma. Zdjaj pač pasko mejma, toti je veš eno malo več, kak drugi rihtari: ker je že eno leto posilrihtar. Pst, pst, kaj naj nede čüja, to je jegov sin, ki je tak prestrašen. — „Dober den Bog daj. Ge so oča?“ — „Kaj bi žnjimi rada?“ — „Nekaj bi nama napisali“. — Kaj napisali? Kaj oni vejo pisati, jaz vem pisati, mo vama že jaz napisa. — „Prosimo, to pa le. (Po končanem pisanju): „Ne režite v kraj drugo prazno polovico papirja, morebiti se bom to nūca pred sodnijo. Pje pajdaš zdaj poč skočima. Srečno mladi puba. Zdjaj pa po malem hedma. Jezuš Kristuš, e si ga čüja kak je začēja kleti, ko je je klobük obetla vrga, gdo si me ti reka kaj nebi praznega papira vkraj reza, kak je krucifikse zganja. Ja takše kletvice se sen jaz nigdar ne čüja, jaz sen misla, da de tak le gromska strela vnjega počila. Pje Hanza toti je včista

nor“. — Na sprotlje je enok „Štajerc“ pisa še veš tisto, kak so pr Tomaži pobožni lidje, kaj bi noč in dan v cerki tičali. O ja, vem še tisto, če so vsi tak pobožni kak je toti njegov sin, te ma mija gotovo vnebesah. — „Zdjaj pa le hodma ains, cvaj, daleč še mama do Vekē Nedle. Te pa le hitro hodma, ains, cvaj, ains, cvaj, bekalšrit ains, cvaj“.

Ogenj. 18. t. m. je gorelo pri posestniku Drogeniv v Zg. Rodvini. Škode je za 4000 K. Požarne brambe so bile takoj na mestu.

Mariborska porota. Srojo ženo sežgati je hotel Alojz Stigar v „Stadterbergu“ pri Ptuj. Žena mu je namreč pobegnila, ker ji je vedno grozil. Stigar je mislil, da je skrita v vinčarnici Vrabl je tam zažgal. Sedel bode zato 5 let v težki ječi.

Sodnijskim tolmačem v Ptuj sta imenovana g. poštna asistenta Mih. Scholler za madžarski in Franc Jurin za hrvatski jezik.

Celje. Tukajšnji trgovci so sklenili, da ne bodejo dajali kupcem novoletna darila. Navada novoletnih daril je sama ob sebi grda in se zgodi le na troške kupcev.

Iz Koroškega.

Korošci! Novo leto se bliža in treba je izpregovoriti resno besedo. Kajti razmere na Koroškem so se v zadnjem času temeljito spremenile. Dolgo je bila Koroška dežela za prvaše nakane „tužni Korotan“. Ali odkar se je preselil ljubljanski dr. Brejc v Celovec in stopil v zvezo s Podgorci in Ražuni, pričelo je po Koroškem tako divjo hujskanje, da je težko kaj ednakega v drugih deželah najdeti. Opozarjamo le na tiste češke farje, ki „rešnjejo“ slovenščino po Koroškem. Opozarjamo na prijatelja alkohola Svatona, na Gabrona itd. Opozarjamo na zlorabo spovednic ter prižnic, ki smo jo v našem listu tolikokrat opisovali. Opozarjamo na dejstvo, da se je celo križe iz grobov trgalo in to edino iz političnega ter narodnostnega sovraštva... To je delo Brejc-Podgorčevne stranke. Mi smo celo prepričanja, da orglar in poslanec Grafenauer ni sam toliko kriv teh fazmer, nego njegovi svetovalci in voditelji v prvaško-dohtarskih frakih ter farških talarjih. Grafenauer je le orodje v roki enega Brejca ali enega Podgorca. To je lahko dokazati. Grafenauer je bil najprve hudi nasprotnik kranjske ožlindrane klerikalne stranke. Ali na komando Brejca ter Podgorca se ji je pokoril. Grafenauer je bil najprve nasprotnik klerikalni zvezi državnozbornskih poslancev. Ali na komando Brejca in Podgorca je pristopil tej zvezi. Grafenauer je bil najprve nasprotnik avstro-ogrski nagodbi. Ali na komando Brejca in Podgorca je pobegnil iz dvorane v hipu, ko bi imel glasovati proti ljudstvu škodljivi nagodbi... In ti ljudje, ta čudovita deteljca Brejc - Podgorc - Grafenauer kriči po Koroškem, da hoče ljudstvo pred revščino obvariti in ga pripeljati v deželo, kjer teče med ter mleko! Ob novem letu opozarjamo koroško ljudstvo še enkrat na škodljivo delovanje teh ljudi. Naj govori karkoli hočejo, — glavni namen jim je, da razbijejo sporazumljenje, ki je vladalo doslej med nemškimi in slovenskimi Korošci. Doseči hočejo, da bi vsak slovenski kmet bljuval ogenj in žveplo na nemškega kmeta, — da bi se vsako gospodarako delo onemogočilo, da bi ljudstvo v neumnosti hiralo in poljubovalo še tisto palico, s katero ga bijejo. In zato hujskajo, da je vera in da je narodnost v nevarnosti. Ednaki pa so pristaši nove struje, ki trosi s svojim hinavskim listom „Korošec“ ljudem pešek v oči. Tudi tej stranki je narodnostna gonja prva skrb. Vse drugo jih ne briga, — ali da bi nahujkali ljudstvo proti Nemcu in potem v kalnem ribe lovili, — zato porabijo vsa sredstva. Tako ponavljamo ob slovesu starega leta in prihodu novega le to, kar smo vedno naglašali: „Štajerc“ je edino glasilo koroških in štajerskih kmetov. „Štajerc“ je vedno ednakega prepričanja in zatorej — na delo za „Štajerca“.

Orglar Grafenauer je govoril in sicer veliko ter dolgo govoril. On zna torej več nego hruške peči. Pri glasovanju o avstro-ogrski nagodbi jo je sicer raje iz dvorane popihal, da se ne bi vladi zameril; pomagal je s tem, da se avstrijskemu ljudstvu vsako leto 30 milijonov kron iz

žepa vzamē. Možati poslanec bi ostal tukrat dvorani in glasoval. Ali Grafenauer je šel v tem najresnejšem hipu raje v oštarijo. Potem pa razpravi državnega začasnega proračuna pa je Grafenauer govoril. In nekaj je v prvi vrsti sledečo modrost: „Jaz sem največji nasprotnik naše vlade; imel bi torej dovolj vzroka, da glasujem proti vladi. Ali glasoval bodem le za vlado, kajti ona kaže vsaj željo, da hoče nas koristiti“... Čudna je ta pesen, kaj? Orglar Grafenauer je strastni nasprotnik vlade. Ali kadar mu vrže vlada palico po tleh, takrat je orglar Grafenauer prav pridno apertora. On je nasprotnik vlade, ali kar vlada hoče, to stori Grafenauer. V svojem govoru je razvil Grafenauer tudi sledečo „mi-li“: „Število nemških ljudskih šol se vzdržuje umetno.“ — Tu je posegel napredni poslanec Nagela v besedo in vprašal: „Za koliko slovenskih šol je prebivalstvo prosilo, da se utrakvizirajo?“ — Na to vprašanje ni vedel orglar odgovora. Zato mu je prišlo k štajerski kaplan Korošec na pomoč ter zaklical: „Vsed hujskanja!“ — Korošec si predreži, očitati d ugim hujskanje! Naprednjak Nagela mu je dal pravi odgovor, ko je zaklical: „Naši koroški Slovenci se ne pustijo hujskati!“ — Kranjski klerikalec Povše je vprašal: „Zakaj pa je bil Grafenauer izvoljen?“ — Nagela: „Mi vemo dobro, kako je bil izvoljen! (namreč s zlorabo prižnic in vere, z goljujfo najhujše vrste). Nadalje je Nagela Grafenauerju vrgel besedo v obraz: „Vi morate tako govoriti, ali vaše prepričanje ni to!“ S tem je Nagela pravo zadel. Grafenauer nima svojega lastnega prepričanja, — on je le orodje v farško-dohtarskih rokah. In taki poslanci — ne bodejo Korošče rešili!

Po svetu.

Ljubi „Štajerc“! V neki gostilni se kmetski fanti pretepavajo. Nakrat stopi krčmar mednje in zakliče: „Fajrad gospodi, vsak še eno klofuto in potem plačati!“

75 knapov zasulo je v Birminghamu vsled razstrelbe plinov. Skoraj vse je potegnilo grozno razmesarjenje kot mrliče iz jame.

Književnost in umetnost.

Novo železniške zveze iz Dalmacije, kakor jih določa sprejeta pogodba, se že nahajajo na novi, ravnokar izšli prometni karti Avstro-Ogrske G. Freytaga (G. Freytags Verkehrskarte Österreich - Ungarns). Merilo 1: 1,500 000, velikost 71 : 98 cm. Založba G. Freytag & Berndt Dunaj VII/I. Schottenfeldgasse 62. Karte te firme so sploh imenitne, natakoo delane in jih je ravnokar izšla, obsega vse v prometu ali zgradbi stoječe železnice, vse resne projekte, vse železniške in poštne kraje, oddaljenost enega od drugega v kilometrih in mnogo drugega zanimivega gradiva. Karti košta K 2.— in jo še enkrat priporočamo.

Brzjav.

Dunaj. Tako zvane delegacije so izvoljene. Kakor znano, obstojijo delegacije iz 40 poslancev državne in 20 gospodske zbornice. Dovoliti imajo svote za skupne potrebščine. Na prvi seji se je predložilo proračun za l. 1908. Številku tega proračuna so naravnost grozno. Skupne potrebščine znašajo namreč skoraj 387 milijonov kron. Le za armada se zahteva skupno skoraj 312 milijonov, za mornarico pa 57 milijonov. Za vojaščino sploh se zahteva skoraj 19 milijonov več nego lani. In to zdaj, ko krvavi avstrijsko ljudstvo iz tisočih ran...

Pittsburg (Sev. Amerika). V jami Darc-Mine se je zgodila velikanska razstrelba. 500 rudarjev je zasutih. Ker gori v jami, je rešitev izključena. Nesrečnice so večinoma Ogrji in Amerikanci.

Palermo. V vili Latarani v Palermi (Italija) se je zgodila dinamitna razstrelba. Dve hiši sta se podrli. Ponoči so potegnili 45 mrličov iz razvalin.

Loterijske številke.

Gradec, dne 14. decembra: 84, 49, 17, 29, 25
Trst, dne 7. decembra: 61, 43, 76, 79, 51

Novo leto 1908.

Podpisane firme si usojajo, slavnemu občinstvu in zlasti njih starim odjemalcem ob priliki božičnih praznikov in novega leta izraziti svoje iskreno voščilo. Dal Bog mnogo sreče!

HANS WOUK

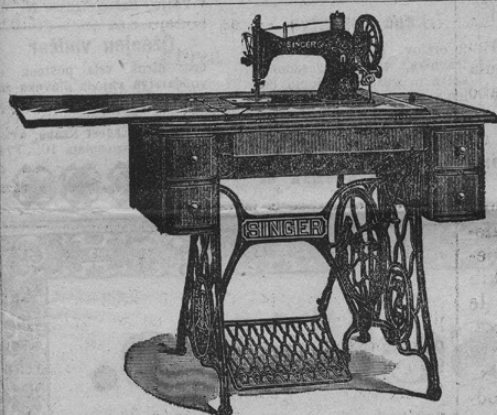
velika trgovina z vinom z žganjem in mešanim blagom v

Poličanah,

želi vsem svojim prijateljem in odjemalcem

srečne božične praznike in novo leto!

Zahvaljuje se za dosedanje zaupanje in upa, da si ga bode ohranil. Poštenost in solidnost je princip te firme. Torej še enkrat: **obilno sreče!**

K božiču in novemu letu!

Najkoristnejša darila so

Singer-jevi šivalni stroji

ki se dobijo v vseh naših prodajalnah z znanim „S“ izveskom.

Singer Co. akc. dr. šivalnih strojev

Hamburg, Admiralitätsstr. 79.

Ustanovljena leta 1870.

Vsem svojim častitim naročnikom želim prav **vesele**

božične praznike

in

srečno novo leto

in se pri tej priliki pristočno zahvaljujem za mnogo število naročil iz vseh krajev in za zaupanje; prosim da mi taisto slavno občinstvo tudi v novem letu ohrani.

Postrežba solidna kakor urna.

Poštna naročila se izvršijo natančno in na vse strani.

Andreas Suppanz

nakupovalec jaje v Ptuj (Rossmannova hiša blizu posojilnice) in v Središču (Dekova hiša)

L. F. Slawitsch & Heller,

Trgovina

z manufakturnim blagom. 848

Brata Slawitsch-ova

Ptuj,

filiala pri mostu. Trgovina s specerijskim manufakturnim spletenim kratkim blagom in perila; zaloga domačega platna. 850

Josef Ornig v Ptuj

parna pekarija, veletrgovina z soljo, premoga i t. d.

J. Straschill-ev zet

V. Leposcha v Ptuj

trgovina z vsakovrstnim specerijskim in železnim blagom. poljedelskimi stroji, cementom i t. d.

Franz Makesch

trgovina z železnim blagom v Ptuj (novem rotovžu).

Hranilnica (Sparkasse)

deželno-knežnega mesta Ptuj.

Brata Slawitsch, PTUJ.

Trgovina s kratkim, spletnim in galanterijskim blagom na debelo in drobno. 849

Najpristronejša voščila

božične praznike

objavlja

in novo leto

uredništvo in upravništvo „Štajerca“.

D. RAKUSCH

trgovina z železjem

Celje.

(Naprej prihodnja stran 8.)

Johann Koss

manufakturna in modna trgovina
v **Celju**, Bahnhofstrasse.

Lukas Putan

modna trgovina, prodajalna za krojaške
potrebe
Celje, Rathausgasse.

Max Straschill

veletrgovina z vsakovrstnim žganjem.
Skladišče pivovarne Th. Götz v Mari-
boru, **Breg pri Ptuj**.

Franz Krick

modna trgovina
v **Celju**, Bahnhofstrasse.

R. Sadnik & Kraker

trgovina z manufakturnim blagom na
debelo in drobno v **Ptuj**.

Fritz Rasch

trgovina s knjigami in papirjem
v **Celju**.

Josef Srimz

špecerijska trgovina
Celje, Grazerstrasse.

Ranzinger & Hönigmann

trgovina s špecerijo in delikatesami
Celje, Rathausgasse 7.

Max Wegschaider

trgovina z manufakturnim blagom in modno robo
Ptuj.

Hoppe & Urch

manufakturna in modna trgovina
v **Celju**, Grazerstrasse.

Josef Kasimir

trgovina s špecerijskim in materialnim blagom; skladišče
pivovarne Reininghaus, **Ptuj**.

Ženitna ponudba.

Jaz sem dedni naslednik lepega
kmetijskega posestva in zaradi rodo-
vinskih razmer primoran, si ženo po-
iskati; taista mora biti gospodarsko
dobro vzgojena, v starosti med 26—30
let in bi morala imeti 4—6000 kron
gotovinske dote.

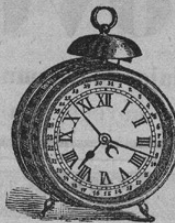
Naprednost imajo kmečka dekleta
ali vdova brez otrok.

Dopise si izprosim na naslov **M. K.
8.** posterestante **Ptuj**.

Zahtevajte

zastoj moj veliki cenik mojih najfinejših
in natančno idočih ur, srebrnine in
zlatnine.

Dokaz da

imam res fino in dobro blago, je to da
imam odjemalce, iz vseh dežel in glav-
nih mest.

Za vsako uro se pisмено 3 leta jamči.
Nedopadeno blago se lahko zmenja,
ali dam celo vsoto nazaj.

Nikel ure od 1 80	Sreb. ank. rem. 4 50
Sreb. 3 50	Ure budilke 1 50
Sreb. ženska 3 50	Stenske ure 1 50 naprej.

Razpošilja po poštnem povzetju specialna delavnica za najtežjeja
popravlila ur, zlatnine in optik

TH. FERNBACH

navetja fabriška zaloga ur Marburg 96.

Mehaničarski

učenec.

(Mehaniker Lehrling) se takoj sprejme pri **G. Spruschina**
mehaničarska delavnica v **Ptuj**. 854

Pekovski učenec

se sprejme pri **F. Pototschnik**-u
pekovski mojster v **Ptuj**
Herrengasse 11. 875

Pekovski učenec

zdrav in krepek fant sprejme
se takoj v pekarni **g. Losin-**
scheka v **Ptuj** pri mostu. 857

Lepo posestvo

9 oralov, obstejeje iz njiv,
travnika, vinograda, sadono-
snika in gozda. Poslopja de-
loma zidana in z opeko krita
in deloma lesena z slamo
krita. Košta vse skupaj 2600
goldinarjev pod ugodnimi po-
goji. Natančneje pove posest-
nica **Genovefa Bauman** na
Šavnici. 860

Kolarski pomočnik

za vsa kolarska dela se takoj
sprejme. Ponudbe na **Panz &
Sedlacek** in **Weiz**.

Krojaški obrt 859

z najboljšimi naročniki ali
odjemalci se proda ob novem
letu. Pojasilila **da J. Beschitz**
v **Ptuj**, Bahnhofgasse Nr. 6.

Oženjen viničar

brez otrok, vrla počten in
viničarstva vajena človeka za
samostojno opravilo enega vi-
nograda se sprejmeta. Pu-
nude na **Ernest Szabo**, Gra-
dec, Griesplatz 10. 874

Naznanilo preselitve.

Od 16. decembra naprej se uradni prostori
hranilnice deželno - knežnega
kamornega mesta Ptuj nahajajo

V NOVEM mestnem rotovžu

Uradne ure so kakor poprej za poslovanje s strankami ob
delavnikih od 8—12 ure.

To da na znanje slavnemu občinstvu

ravnateljstvo.

Kadar gorè potujejo . . .

Povest od sovraštva in ljubezni.
Spisal Karl Bienenstein.
(6. nadaljevanje.)

Brez pozdrava in zamišljeno sta odkorakala Požurnik in njegov sin.

»No«, je vprašal Baštelj s smehom, ko je zagledal resna obraza možov, »ali je bil zelo prijazen, Zagorjan?« — »Zdaj ne govorimo več o temu, je odločil kmet resno; »kar imate za povedati, prihranite si za sodnijo«.

Zagorjan tudi ni dolgo s tožbo čakal. Ko jo je Požurnik dobil, vpregel je takoj konja pred štajerski voziček in se odpeljal v sodnijsko mesto. Tam je sporočil celo zadevo nekemu odvetniku, ki mu je izjavil, da Zagorjan sploh nima nikakoršne pravice do kakšne odkodnine. Z veseljem obrazom je zapustil Požurnik odvetnika. Ko je stopil iz hiše, skril se je na drugi strani ceste v hišini senci neki mož. Ko je bil Požurnik že daleč, mrmral je mož: »Aha, to moram pač Zagorjanu povedati, da se bode znal potem ravnanje.« Ta mož je bil neki mladi kmet, ki je prišel vsled pijančevanja in igranja na rob propada; sovražil je Požurnika zato, ker mu ta ni hotel za večjo svoto dober stati. Zdaj je upal, da bi napravil kmetu vsaj nekaj neprijetnosti.

To je tudi dosegel. Komaj je Zagorjan izvedel, da si je vzel Požurnik odvetnika, ko je prišel že v mesto in pridobil nasprotnika za svojo stvar. Tako je prišlo srečno do tega, da se je pisarilo za telico, cele pole in da se je vlekla obravnava do spomlad. Živina je bila že zopet na pašo prignana in še vedno ni bilo konec tožbi.

Medtem je umrl dosedanji okrajni sodnik in na njegovo mesto je prišel novi, ki je bil zelo resen in je hotel vse tožbe hitro rešiti. Le-ta je naročil komisijo, ki je imela na lici mesta preiskati, kako se je stvar zgodila iz katerega zadene krivda. Povabilo se je tudi posle kmetov, ki so bili takrat navzoči. Požurnik se je obnašal mirno in dostojno, Zagorjan pa sovražno, tako da ga je moral sodnik večkrat k redu poklicati. Potem je prišlo do končne razprave. Ker je prišla komisija do prepričanja, da je bilo le Zagorjanovo nezmiselno zbijanje po živini vsega krivo, izgubil je Zagorjan tožbo v polnem obsegu; moral je biti celo zadovoljen, da ni plačal vse troške, temveč samo svoje.

Zagorjan je bil vsled obsodbe zelo razburjen. Več kot 300 goldinarjev ga je tožba koštala in zdaj je zmagal sovražni Požurnik. Psoval je v krčmi čez sodnike in advokate in kmetje so se mu pričeli izomikati, ker jim je bilo njegovo psovanje neprijetno. Odslej pa je bil vedno v Zagorjanovi družbi oni mladi propadli kmet Joža, ki ga je pravzaprav v celo tožbo nahujskal.

IV.

Po tožbi je prišla zopet spomlad. Najpreje je divjal spomladni vihar, ki je vrgel z velikansko pestjo snežene plaze v dolino ter spremenil gorske potoke v divje reke. Potem pa je prišlo solnce in povsodi so cvetele vijolice in v gozdu se je čulo petje ptice.

Kmalu naj bi binkoštni znovoni zvonili; Požurnik se je že pripravil, da pošlje živino na planino, ko je Baštelj zbolel in se vlegel v postelji. Zdravnik je delal resni obraz in povedal Požurniku naravnost, da so Bašteljevi dnevi štet.

Kmalu je opazil to tudi Baštelj sam, kajti z vsakim dnevom je postal slabši. »Moj Bog«, je dejal enkrat svojemu gospodarju, »zdaj je prišel tudi zame čas. Meni ni nič zato. Enkrat mora priti in star sem že dovolj. Samo to me ježi, da sem si za umiranje tako neumni čas izbral. Ravno zdaj, ko bi morali na planino! Vedno sem si želel, da bi zgoraj na planini umrl, da bi zameg imeti krasni razgled po Božjem svetu. Pa ne bode tako. In to je še boljše. Mrliča iz planine doli nositi, ni tako lahko. Ali kaj-ne, kmet, kadar ležim v grobu, mi pustiš napraviti križec? V moji postelji leži nogavica in v nje 80 goldinarjev prihranjenega denarja; polovica spada župniku, da mi bere maše. Polovica pa za južno tistim, ki bodejo šli za pogrebom. Za križ pa nič ne ostane. Kaj-ne, da ga ti postaviš?«

Požurnik je obljubil svojemu zvestemu pastirju celo železni križ; to je tega tako razveselilo, da so mu postale oči mokre. »Zdaj pač rad umrem«, je dejal in čez par dni je res oči zaprl, brez da bi se mu še enkrat odprle. Požurnik je pustil svojega pastirja, katerega zvestoba je bila nepozabljiva, z vsemi častmi pokopati in je plačal še ostale troške.

Ali kdo naj bi zdaj Bašteljevo mesto na planini izpolnil? Kozi pastir je bil še premlad in drugega pastirja ni bilo v spomladni dobiti. Tako ni preostalo Požurniku drugega, nego da odpošle svojega sina na planino. Ta sicer pri temu ni imel veselja, ali izprevidel je potrebo in se podal. Na ponedeljek po pogrebu se je imelo na planino odpotovati; Toni pa je porabil nedeljo, da vzame od Rozike slovo. Med mašo je zašepetal Roziki preko not: »Pridi popoldne gotovo k nauku, jutri moram na planino.« Rozika se je vstrašila; medtem ko je bil njen glas vedno čist, bil je danes žalosten, tako da jo je učitelj večkrat pogledal.

Popoldne je prišla v cerkev in potem jo je spremljal Toni kočček pota proti domu.

»Dolgo ne morem s teboj, Rozi«, je rekel fant, »imam doma še mnogo pripraviti«. Z mokrimi očmi ga je pogledala in rekla: »Kaj bodem zdaj vedno počela?« — »Glej, Rozika, ne smeš biti tako žalostna«, jo je tolažil; »saj bode trajalo samo pol leta; koliko jih je, ki se morajo za dalje časa ločiti.« — »To je že res«, je odgovorila, »ali ti imajo vsaj enega človeka, s katerim zamorejo govoriti. Ali jaz, — jaz nimam nikogar. Jaz nimam nikogar kakor tebe, Toni!« — In zajokala je ter pritisnila svojo glavo na njegovo ramo. On pa ji je

božal moko lice ter jo tolažil: »Glej, bodi pametna, Rozika«. Vedno je ponavljal te besede, dokler se ni izjokala in postala mirnejša. Potem jo je stisnil še enkrat na srce ter ji poljubil solze iz mokrih oči. »Ne pozabi me, Rozika, ne pusti se od mene odgovoriti morda od tvojega očeta«. — »Toni, ne govori tako!« — »Zopet sta se objela, v dolgem poljubu sta goreli usta na ustih in potem sta se poslovila. Zalosten je šel Toni proti domu. Rozika pa se je vsedla v zagorskem gozdu v mah in neprenehano so tekle njene solze.

Drugi dan je šel Toni z očetovo čredo na planino. Ko je prišel na mesto, kjer se je vidlo onkraj dolinice Zagorjanovo posestvo, zavraskal je močno v pozdrav. Dva para oči sta se obrnila proti njemu; prvi par polu ljubezni in žalosti, drugi poln sovraštva ter jeze.

Zadnji par oči je bil Zagorjanov. Odkar se je zavrnilo tudi njegov priziv proti sodbi, se je hudo spremenil. Ni več v gostilnah psoval in vpil, ni se več ponašal, da bode Požurniku in njegovemu advokatu že pokazal, kdo ima prav; ali vedno je bil zamišljen. Pri delu in v prostih urah, vedno je bil v njegovih očeh izraz krvavega sovraštva. Premišljeval je edino to, kako naj bi se na Požurniku maščeval. V možganih sovražnega moža se je rodil načrt za načrtom in semtertja se je sam prestrašil teh načrtov. Ali vedno globokeje je prišel v te misli. Maščevanje je moral imeti, za vsako ceno. Odręšenje bi bilo zanj, ko bi mu sodnija malo pravice priznala; ali ko je prišlo naznanilo, je videl, da je tudi v zadnji instanci propadel in zopet je pričelo nemirno iskanje načrta za maščevanje.

Končno je našel taki načrt. Pogovoril se je natanko s kmetom Jožom in sklenila sta, izvršiti načrt v eni prihodnjih nočij. Nevarnosti ni bilo, kajti Joža je bil pripravil, da dokaže alibi Zagorjana tudi s prisego.

Krasni junjski dan je šel h koncu. Samskagora je izgledala kakor polagoma umirajoča baklja; potem pa se je dvigala v temnih sencih s svojimi skalami v zvezdnato-svitlo nebo. Velika in svečana je ležala noč čez tihi planinski svet. Ničesar ni bilo slišati, nego zvonjenje živine ter žalostni klici nočnih ptic.

V pastirski koči na Požurnikovi planini so sedeli trije možje v prijaznem govorjenju: Toni, kozji pastirček in gozdar grofa Hornsteina, ki je imel lovsko pravico na Požurnikovih gorah.

»Ako premislim, kako pasjo službo sem preje imel, potem se mi zdi, da sem zdaj v nebesih. Ne samo, da sem tukaj samostojen in da ni nobenega sitnega nadgozdarja, glavno je, da je revir tako miren. Že 3 leta sem tukaj in še nisem nič o divjih lovcih čul. Jožatu sicer ne zaupam dosti, mislim da položi semtertja kakšno zanjko.« Tako gozdar.

Ne brez ponosa je odgovoril Toni: »Ja, tudi naš župnik pravi vedno, da ga to zelo veseli in da se nič ne pripeti, kakor v sosedni vasi, kjer vidiš vsak hip orožnike z bajoneti.«

Tako so govorili moške nadalje, si pravili stare in nove povesti, pili izvrstno slivovko, katero je prinesel Toni seboj ter kadil iz pip, da se je vil dim v težkih valovih po krči. Potem je pogledal gozdar enkrat na svojo uro: »Vraga, deset je že skoraj«, je dejal »zdaj pa gremo spat«. Medtem ko je gozdar po lestvici na mrvo šel, zaprl je Toni vrata ter se vlegel s pastirjem v ednostavne postelje. Toni še nekaj časa ni mogel zaspati in njegove misli so odhajale skozi nočni mir k Zagorjanovi hiši. Ali Rozika tudi že spi? Ali se tudi njega spominja? Kaj neki zdaj ob nedeljah dela? — Iz teh misli se je vzdrnil Toni vsled nekega poka. To se je glasilo kakor strel? Hitro se je Toni dvignil in poslušal. Zdaj je čul tudi iz mrve gozdarjev glas, ki je vprašal: »Toni, ali že spiš?« — »Ne. Ali si tudi kaj čul?« — »Seveda sem čul. Zdelo se mi je kakor strel.« — »Meni tudi. Zdaj moram pogledati.« — »Počakaj. Takoj prižgem luč.« — »Ne, nič luči«, je zaklical gozdar; »našel bom že doli. Tako ga lažje dobim. Ako vidi luč skozi okno, mi preje pobegne.« — Takoj nato je zaropotala lestvica in previdno je stopal gozdar doli. »Zdaj bodo tukaj tudi začeli. Ali tege lumpa moram dobiti.« — »Izpustim te zdaj pri hlevu na prosto«, je rekel Toni; »vrata kočje preveč ropotajo, bi te takoj kdo slišal. Gozdar je vzel puško in šel za Tonitom skozi hlev na prosto. Tukaj pa sta oba obstala, kajti čudni glas je zadel; bilo je kakor tuljenje govede ali na smrt ranjenega jelena. — »Kaj pa je to?« je zašepetal Toni in prijel gozdarja za roko. Zopet se je začel oni glas in Tonitu je šlo mrzlo čez hrbet. — »Mislim, da je to goveda«, je rekel gozdar; »jelen tuli drugače.« — »Na živino vendar ne bode nikdo streljal. Ta se vendar loči od jelena.« — »Pojdi z mano«, je rekel gozdar; »daleč ne more biti, k večjemu 10 minut. Poglejva!« — »Dobro, le trenutek počakaj; vzamem si sekiro, kajti ne ve se nič.«

Gozdar z nabito puško, Toni pa s sekiro, tako sta korakala skozi mračno noč v smeri, kjer se je čulo čudno tuljenje. Vedno bližje sta prihajala in vedno bolj previdno korakala, da se ne bi izdala. Zdaj sta opazila nekaj belega, kar se je gibalo na tleh in ko sta hitro tja skočila, stala sta pred komadom mlade živine, ki se je valjala po tleh in tulila. »Sveti Bog, kaj pa se je tukaj zgodilo?« je zavpil Toni in vžgal je užigalico. Tudi gozdar je gledal začuden in pokazal na neko mesto ter rekel: »Ustreljena je telica; poglej tukaj je prišel strel.« Užigalica za užigalico je vsplamtela; s tužnimi očmi je gledala žival na moža, ki sta rano preiskavala. »Tu ni nič več za napraviti, prijatelj«, je rekel gozdar. »Strel je šel v pljuča ne daleč od srca. Ozdravi ti telica nič več, pa napravi kar hočeš. Najbolje je, da jo ne pustimo več trpeti. Ako ti je prav, jo pokončam?« — »V Božjem imenu«, je rekel Toni, ki je izprevidil, da ima gozdar prav. Le-ta je pokleknil telici na vrat ter jo usmrtil z gozdarским nožem. Še enkrat se je iztegnila in potem je bilo končano.

Tonitu so stopile nehotè solze v oči. Žival ga je tako žalostno pogledala in bolelo ga je srce, kakor da bi umiral človek. »Tako«, je rekel gozdar; »tega, ki je to naredil, danes seveda ne dobimo. Kajti ta naju je videl. Torej ne preostaja drugega, nego da greva domu in pustiva telico za zdaj tukaj ležati. Proč nositi jo itak ne more in se danes tudi ne upa.«

Ali kdo naj bi bil zločinec? Premišljevala sta, ko sta korakala proti domu. Vedno neverjetneje se jima je dozdevalo, da je bil to kak divji lovec. Prvič sploh teh ljudi na Samskigori ni bilo, drugič bi tak divji lovec vendar telico od jelena razločil, tretjič sploh jeleni niso tako visoko prihajali. Storilec je moral imeti namen, da ubije žival. Ali kdo? Doma sta poklicala pastirja in mu povedala novico. Le-ta je poslušal moža in nakrat dejal: »Mislim, ako je hotel to kdo našemu kmetu nalašč storiti, potem je to Zagorjan«. Presenečeno sta pogledala oba moža fanta. Gozdar je poznal razmerje, ki je vladalo med Požurnikom in Zagorjanom in zdelo se mu je, da je pastirjevo mnenje opravičeno. Ali Toni je fantu rekel: »Ne govori tako neumno«. V srcu pa je bil Toni prepričan, da je Zagorjan storilec. Ali hotel je zabraniti, da bi prišla od njega gotova obtožba proti očetu Rozike v dolino. Odločen pa je bil, da stori vse, da dobi storilca. In ako bi ga dobil, Zagorjana, potem bi mu ne zaprinesel, tudi zaradi Rozike ne. Kajti pri takih zločinih se mora ponehati vsaki obriz.

Rano zjutraj je šel gozdar v dolino, da sporoči Požurniku nočni dogodek. Gledal je na tla, da bi našel kakšni sled storilca, ali ničesar ni bilo videti.

Ko je Požurniku nesrečo povedal ter mu tudi svoj sum izrazil, je ta trdo rekel: »To se ne sme reči, ako se ne ve gotovo. Bodi tako prijazen, gozdar, pošlji enega hlapca k orožniku, da naj takoj k meni pride. Zdaj pa grem na planino, da dobim žival doli«. Prihodnjo dopoldne so prinesli mrtvo telico na Požurnikovo posestvo in kmalu potem je prišel tudi orožnik. Pustil se je vse povedati in zdaj je tudi Požurnik rekel, da smatra Zagorjana za storilca.

Orožnik je obiskal planino in šel potem k Zagorjanu. Vprašal je starega hlapca, kje da je bil gospodar predčverajnem zvečer. — »Kmet? Predčverajnem? Hm — aha, z Jožom je bil in šel malo z njim.« Kdaj je prišel nazaj, tega ni vedel hlapec povedati.

Ko so izpraševali kmeta Jožeta, je ta povedal, da je bil Zagorjan do 10. ure pri njemu, ker sta se pogovarjala zaradi neke kupčije. Na konci je vprašal Joža svetohlinsko, je-li Zagorjan kaj naredil. Orožnik ni odgovoril in je šel zopet k Požurniku ter mu povedal uspeh poizvedb. Ko je ta čul, da je Joža Zagorjanova priča, vedel je takoj, da s sodnijsko tožbo ničesar ne opravi, ker bi se propali kmet tudi pred krivo prisego ne strahil. Zato sta bila ta dva zdaj vedno skupaj! Tako daleč je prišel torej že Zagorjan! Ali plačlini dan bode prišel. S to mislijo se je Požurnik tolažil.

Drugo nedeljo so govorili v krčmi edino o ustrelni telici. Vsi so bili prepričani o Zagorjanovi krivdi in so ga obsojali. Vsem se je zdelo nenaravno, da zamore jeza človeka tako daleč zapeljati. In celo tisti, kateri so Požurniku še vedno njegovo naznanilo zamerili, obrnili so se zdaj od Zagorjana.

(Naprej prihodnjic.)

„Stajerc“

je najprimernejši list za inzerate. V „Stajercu“ objavljena

oznanila

o trgovskih zadevah, o cbrtniških stvareh, o prodaji in nakupu zemljišč, hiš itd. sploh vsako oznanilo, ki se naj čimbolj v javnosti razširi, — imajo

polni uspeh,

kajti „Stajerc“ je najcenejši in najbolj razširjeni list na Štajerskem in Koroškem.

Vsako inzeriraj v „Stajercu“!

Gospodinska šola v Ptuj.

Na naš oklic glede ustanovitve kuharske in gospodinske šole v Ptuju smo dobili že razna naznanila. Omenimo, da se vsrjšijo ti tečaji v prvi vrsti za kmetijske in krčmarske hčerkice, ki so nad 16 let stare. Namen šole je, izobraziti dekleta v najvažnejšem gospodinskem delu, to je v prvi vrsti v kuhanju, pranju, šivanju, pospravljanju itd.

Šola se otvori dnè 1. januarja l. 1908. Občna mesta Ptuj je okrajnemu zastopu pri-pustila prostore na starem rotovžu, kjer se bode napravilo spalno sobo in gospodinske prostore.

Vodstvo te gospodinske šole je prevzela gospodična Johana Heršič, sestra pokojnega ptujskega prošta Heršiča. Poleg tega bodeta dajali poduk 1 kuharica in 1 šivilja.

Učni načrt je sledeči: Ob 6. uri zjutraj ostanejo dekleta, si kuhajo zajutrk in pospravijo sobe. Potem grejo 1 do 2 ure ali v cerkev ali pa na sprehod in to skupno pod nadzorstvom. Ko pridejo nazaj, prične kuhanje kosila; vse pripravljene jedi porabijo dekleta same; kar

bodejo skuhale, bodejo tudi jedle. Popoldne opravijo zopet sobe. Potem prične poduk v šivanju. Obenem se bode podučevalo gladenje (peglanje) in pranje. Na večer bodejo zopet vse gojenke večerjo pripravile. Poleti bode tudi vrtnarski poduk.

Kdor želi, da bi njegova hčerka postala dobra gospodinja ali krčmarica, naj ne zamudi te prilike. Pogoji za sprejem so aledeči: Na mesec treba plačati 10 gold. in sicer 5 kron takoj, 15 kron pa pri vstopu. Katera je res prerevna, da bi zamogla to plačati, tej se bode pristojbina znižala. Poleg tega je treba, da prinese vsako dekle nekaj žrnjavca, putra, bučnega olja, krompirja, fižola, jajc in perutnine seboj. Vse druge potrebščine kakor postlje, kuhinjsko orodje, matrace itd., so že preskrbljene.

Kdor hoče svojo hčerko v to prepotrebno šolo poslati, naj to nemudoma naznani. Pridna dekleta bodejo v enem mesecu tečaj izgotovila. Naznanila sprejemajo: G. Jos. Ornig, župan v Ptuj (v pekariji), uredništvo „Štajerca“, pisarna okrajnega zastopa.

Ponavljamo še enkrat: Pošiljajte svoje hčerke v to šolo!

Somišljeniki!

Kdor se strinja z našim delom, kdor razume in ceni našo nalogo, kdor ni naprednjak le na jeziku temveč tudi v dejanju, ta mora biti član našega

tiskovnega društva

(Pressverein).

Vsak član tega društva ima posoditi društvo 10 deset) kron, ki se vrnejo in ki se tudi obrestujejo. Ta denar torej ni izgubljen, temveč se vrne na zahtevo z 4% obresti. Vsakdo ima lahko več deležev po 10 K, vsakdo pa vplača taki delež tudi lahko po obrokih (ratah).

Društvo ima namen zasiguriti gospodarski, denarni temelj „Štajerca“, povečati list čimbolj, da zamore odgovorjati vsem zahtevam čitateljev, izdajati vsako leto „Štajerčev koledar, ki bode nudil več koristnega in zabavnega čitiva kakor vsi drugi koledarji, — sploh ima naše tiskovno društvo namen, delati za izobrazbo, poduk, gospodarsko zboljšanje, delati za osvoboditev ljudstva od zatiranja in bede. Vsakdo bodi član, kajti izobrazba edino nas dovede do boljše bodočnosti.

Na delo!

Vodstvo tiskovnega društva „Štajerca“ v Ptuj.

Dopisi.

Dobje pri Planini. Ravenski Kovaček je povedal, da v Dobjem zato tako dolgo ne razpišejo volitev, ker čakajo, da bo Pulko prej šel. Zakaj ste pa tako strahopetni? Župnik bo pa z prižnice kričal, se jokal, klical na pomoč hudiča, pekel, Boga, vero, ženske, Tonč bo letal od hiše do hiše. Toliko pomočnikov imate, pa se še enega človeka bojite; to je slabo znamenje. Župnik in njegovi ljudje dobro vedo, da so pri občini delali samo škodo, ali pa jo skušali napraviti in da je take ljudi treba pomesti. Karkoli so sklenili, vse ni nič veljalo, če je bil Pulko proti. On je bil tudi vedno proti takim predlogom, ki so bili občini na škodo in je tako varoval občino še večje škode. Koga bode te potem na pomoč klicali, ko bo prišel hudič in pekel pri ljudeh ob kredit? Dobra reč se sama pomeja, je ni treba ljudem siliti, kakor dela župnik s svojimi podrepaniki. Pustite ljudem čisto prosto voljo, naj si sami izberejo, kogar hočejo. Župnik se je enkrat grozil: če bote tega in tega volili, bote nearečni in goreče iskre bodo na vas letele. Vidite, pa se le ni nič takega zgodilo; torej je župnik spet lagal. Župnik pa ima tudi to grdo navado, da štenka ljudi zaradi večjega števila otrok. On se naj rajši okoli ozre po tistih duhovnikih, ki vedno pošiljajo svoje kuharice v Rim, in se sramujejo pripoznati, da so to njihovi otroci in še plačevati nečejo za njimi te kukavice. Če pa kdo svoje otroke pošteno zredi in odgoji, je pa vsega spoštovanja vreden. Hrastnik in župniški Salobir le povejta to fajmoštru. Greterčev-Tonček pa bo za nekaj dni jago pustil, ker nima lovske karte. Slavna žandarmerija naj le celo zadevo natanko preišče; potem pa bomo še mi katero rekli. Lež ima kratke noge. Dobjanski možje.

Dobje pri Planini. Dopisunu „Slov. Gospodarja“, kateri pravi: „Derniač nam ne bo županoval“, naj služi v odgovor sledeče: Derniač je že županoval v Dobji mnogo let, da pa zdaj ne bo. je gotovo; pa še bolj gotovo je, da dopisun „Vurkelc“ nikdar županoval ne bo. Dalej kvasi in veje otrobe dopisun, da bi bil Derniač rekel:

„Če imaš Pulkota rad, pa podpiši; kaj pa to pomeni?“ Mi pa prašamo: Gretarca je rekla: kdor župnika Vurkelca razžali, ta žali tudi mene; kaj pa nek to pomeni? Ker si Vurkelc ne upa na nobeno vprašanje odgovoriti, bode mo mi toliko bolj obsirno odgovarjali. „Štajerc“ Vam je v št. 47 javno predbacval, da izrabljate spovednico in prižnico v politične namene, da ustanovljate posojilnice, da cigantite ljudstvo za denar in berjno, da nočete hoditi bolnike previdit s sv. zakramenti, ako ravno je to Vaša sveta dolžnost, in Vas je končno tirjal, da odgovorite na vprašanje: Kje torej vera peša? Niste si upali na to vprašanje trohice odgovoriti, in tudi se ne opravičevati. Sveda ne, ker z vsakim pravičnim odgovorom morali bi svoja hudobna dejanja priznati. Z Vašo posojilnico se bahate, koliko vlog že imate; če je pa Vaša posojilnica tudi na zdravi podlagi, to pa nočete povedati. Mi pa Vam povemo, da prostovolne vloge še prav nobene nimate; če imate kaj gotovine v posojilnici, ste isto nafahtali, in da je Vaša posojilnica na ravno taki podlagi ustanovljena, kakor je bila Vaša zavarovalnica „Union-katolika“. Kako vendar to, da se posojilnici niste dali ime: „Posojilnica — katolika“, ker so črnuhi do nebes visoko hvalili zavarovalnico „Unionkatolika“. No kaj pa je zdaj z „Union“, zakaj pa zdaj molčite? Zakaj pa ne poveste, koliki ljudi je „Union — katolika“ nafahtala in ociganila? Čez malo časa bode mo Vas vprašali, kaj je z Vašo „Posojilnico — katolika“, in bode mo rekli: Wer zultzt lacht, der lacht am besten, kdor se nazade smeji, se najbolj smeji! Tistih 3000 K., katere ste izciganili od faranov, je menda tudi vloga v Vaši posojilnici? Tiste bojo dobili farani z obrestni vred nazaj, kaj ne?? Vurkelc! ali poznate župnika Ilesič, kaplana Šlander in več takih? Le ti možaki so baje tudi posojilnice ustanovljali, ljudstvo hujskali, in obetali zlato in srebro, da bi njih hudobija ne prišla na dan. Ali Vam je tukajšni celo ugledni in pošteni gosp. nadučitelj od takrat trn v peti, ko je hudobija Ilesiča skoz tamošneg nadučitelja prišla na dan? Zato sta predlagala z župnikom Tomažič, naj se tukajšni nadučitelj ex-offo prestavi??? Ne bo šlo, varala sta se, nista še na tako visoki stopnji, da bi vidva nadučitelje prestavljala. Ljudstvo govori in bo govorilo, pa ne vidva. Duobus certantibus, tertius gaudet. (Ako se dva prepirata, se tretji smeji.) Hahaha.

Dobje pri Planini. Kakor pes bres lajanja, tako ne more živeti župnik Vurkelc brez obrekovanja. V nedeljo je govoril s prižnice nekaj o krivopriječnikih in po svoje namigaval, ker drugega ne zna. Da bo pa lahko še več govoril in bolj namigaval, mu bomo pa nekaj povedali. Pred sodnjo sta imela o neki poštni reči izpovedati Vurkelčov hlapec Bernard in sedemletni fant Karl Gračner. Farški hlapec je pod prisego izpovedal, da je bil na pošti v petek in je vprašal, če je kaj za Matije ali Janeza Gračner. Povedal je tudi, da sta se z malim Karlom ta petek na pragu srečala in potem še pošto pregledovala. Kakor se je po izpraševanju dognalo, je bil to predzadnji petek meseca avgusta. Da ta farški hlapec ni nikoli vprašal za pošto Matije Gračner, to stoji trdno, ali to naj bo na stran. Mali Karl je namreč pred sodnikom rekel, da je bil samo enkrat na pošti in sicer 24-tega. Katerega štiriindvajsetega, to ni znal povedati, ali da sta s farškim hlapcem na cesti pošto pregledovala, to je vedel. Ko ga sodnik vpraša, kako ve, da je to bilo štiriindvajsetega, ne ve fant odgovora in začne z jokavim glasom praviti: „Tega mi niso doma povedali, to so drugi okoli govorili.“ Ali najlepše še pride. Farškega hlapca petek je bil 23. avg., malega Karleka dan pa je bil čisto gotovo 24. avg. kakor je sam rekel in vendar sta oba en dan se srečala in še tistokrat na cesti pošto pregledovala. Modri Vurkelc, pa nam ti to uganko razvozljaj! Mi bi ti jo ročno. Škobernetov Rudl star 9 let je imel tudi tisti dan nekaj izpovedati. Sodnik ga vpraša: „Kateri dan pa je bilo

to?“ Rudl odgovori korajžno: „To je bilo 7. tega meseca.“ Sodnik vpraša dalje: „Kako pa ti veš, da je bilo to ravno sedmega?“ Rudl odgovori: „Mi smo tisti dan v šoli pisali in smo spodaj napisali, kateri dan je; mi skoro vsak dan v šoli pišemo in moramo spodaj dan napisati.“ Sodnik pogleda v koledar in najde, da je bil tisti sedmi dan, ki ga je Rudolf mislil ravno četrtek. Zato vpraša, če ima v četrtek tudi šolo. Odgovor: ne. Tako je tudi Rudolf s svojo modrostjo obsedel. Prej je rekel, da je tisti dan v šoli pisal, da je sedmega, potem pa je moral priznati, da tisti dan niti šole ni bilo! Modri Vurkelc, kako nam boš ti to uganko razložil? Mi jo razlagamo tako. Tisti ljudje, ki take male nedolžne otročiče tako na duši pogublajo, ne zaslužijo drugo kakor da bi se jim mlinski kamen na vrat obsil in bi se potopili ali pa djali na klop in pošteno z leskovko namazali. Omeniti se mora, da so vsi ti ljudje župnikov podrepaniki in da so tiste dni pred obravnavo imeli v farški veži komisijone. Ali morejo biti ljudje kaj boljši, če njih dušni pastir pravi, da skrivaj jemati se ne pravi krasti, da tatvina ni greh; če sam nagovarja ljudi k lažem, če oznani, da se bodo odpustale v spovednici tudi krive prisega, naj ljudje le pridejo, če s prižnice ni drugo slišati kakor zbadanje, obrekovanje in vse to poslušajo tudi otroci. Nikoli pa še ni župnik pridigoval, naj bodo ljudje odkritosrčni in če se gre tudi za glavo; tega katoliški poštenjaki ne znajo.

Vernberg na Koroškem. (Občinske volitve). Dne 10. t. m. izjavil je naš g. župan, da je sklical zadnjo sejo in da se bodo koncem meseca nove volitve izvršile. Žal da je že po državnoborskih volitvah in zdaj zopet naravnost izjavil, da ne more več tega posla prevzeti; prosil je svoje somišljenike, naj skrbijo, da ostane občina v naprednih rokah. Gosp. Orasch, ki se bode ozrl v par tednih na 30 letno svoje delovanje, prevzel je vodstvo občine v času, ko še ni bilo razlik med narodnostjo in vero. Češki kaplani so pričeli boj; potem je prišel v faro znani župnik Gabron in ker je bilo to še premalo, prišel je kot četrto kolo župnik Svaton v sv. Junij. Gabron se je moral umakniti vkljub svoji strasti, s katero je svojo osebo in svoje gospodarstvo uničil; kajti celo poduk v šoli se mu je odtegnil. Svaton pa je sam izginil, zakaj, to bode pač sam najbolje vedel. Gospod Orasch je imel pogum in razum, da prepreči slabe nakane teh ljudi. Prepričani smo, da bude novo zastopstvo občine v položaju, da omeji agitacijo čeških hujskacev.

Gospodarske.

Prga (ječmenove tropine) je kaj dragocen pivovarski odpadek, a vendar je še mnogo gospodarjev, katerim je vrednost teh odpadkov neznana, da si tudi se izbirno prilagajo kot krma za dojnice in za živino, katero pitamo. Vzrok, da se ni prga poprej bolj razširila, je bil blizu ta, da se začne kmalu kvariti in spreminjati v jesih, s čemur pa povzročuje mnoge bolezni. Od sedemdesetih let, ko se je vpeljalo umetno sušenje tropin, pa se vedno bolj uporabljajo. S sušenjem se odstrani iz prge samo voda, druge spremembe se ne zgodijo z njim. Prga obstoji iz naslednjih tvarin: 5% proteina, 17% maščobe, 10-6% ogljenih hidratov; posušena prga pa obsega 20-5% proteina, 1% maščobe, 24% ogljenih hidratov. S sušenjem se ne odstrani samo voda, marveč pridobé tropine s tem še druge ugodnosti; one se lahko bolj daleč razvažajo in dlje hranijo ter se nadalje ne tako hitro skvarijo. Prga se poklada živini suha; ako se pa namoči, mora se namakati tako dolgo, da se je voda ne prime več rada. Kolikor kg prge se vzame, toliko litrov oode potrebuje za namočitev. Posušene prge vplivajo na vrlino mleka uprav tako dobro, kot sveža. Prge se poklada po 4—6 kg na dan na 1000 kg žive teže. Sveža prga (za 6—8 dni) se da shraniti na ta način, da se dene v kad, ki se potem zalije z vodo ter pokrije s pokrovom; dobro je, ako se nahaja celo pokrov pod vodo.

Čiščenje vina. Vsako vino, ki je brez napake, se, če leži dovolj dolgo, samo očisti. Ker pa je treba za to čiščenje precej časa, zato se hoče pri cenih vinih srednje vrste čiščenje pospešiti,

da jih lahko prej damo v steklenice. Posebno pri onih vinih, ki imajo malo alkohola v sebi, n. pr. onih, ki so narejena iz sadja, se naravno čiščenje vrši zelo počasi, posebno če še niso popolnoma prevrta. Kalnost povzročajo pri vinih iz sadja in grozdja razne beljakovine, pektinaste snovi in razne male glivice, ki so potrebne za vretje, ki pa zelo močno vplivajo na okus vina in ga slabijo. Te tvarine, ki povzročajo kalnost, lahko na dva načina odpravimo: I. Z umetnim čiščenjem. II. S precejanjem ali filtriranjem. I. Umetno čiščenje. Za umetno čiščenje vina rabimo različne snovi, ki vplivajo na ta način, da se pri čiščenju počasi vležejo v vino in vzamejo tako s seboj vse tvarine, ki delajo vino kalno. Sredstva, ki se rabijo pri umetnem čiščenju, lahko razdelimo: V taka, ki ne spreminjajo vina in le mehanično vzamejo s seboj vse vinske kalne snovi; n. pr.: španska prst, celuloza in asbest. 2. V taka sredstva, ki se z vinsko čreslovino neločljivo spojijo in torej vino kemično spreminijo. To so: beljugini klej, želatina, kockoša beljakovina, kri, mleko in razni lactoccoli. Beljakovina teh snovi se združi z vinsko čreslovino v obliki kosmičev, ki se vležejo na kalne snovi v vino in z njimi vred padejo počasi na dno. To čiščenje se posreči le tedaj dobro, če se v vino ne pojavlja vretje. Da se ve vzeti primerna množica čistilnega sredstva, se mora prej narediti mal pokus, da se ga potem ne vzame ne preveč in ne premalo. Tudi je treba za to daljšega časa, da postane vino popolnoma čisto. Zato pa more biti na miru, da se vse kalne snovi lahko počasi vsedejo. Želatina in druge snovi, ki imajo v sebi beljakovino, ki je potrebna za čiščenje, vplivajo kemično na vino in spreminijo, dasi večkrat le malo, njegovo sestavo. Precejanje očisti vino hitreje in bolj zanesljivo, ker ne spremeni nikakor sestave vina. Za čiščenje se rabi največkrat želatina in beljugini klej, redkeje jajčev beljak. Sedaj hočemo natančneje razložiti, kako se naj ravna s temi sredstvi. A. Čiščenje z vizinim klejem. Vizin klej (Hausenblase) je narejen iz onega mehurja vize ali beljuge, ki pomaga, ker je z zrakom napolnjen, tej ribi pri plavanju. Ta riba se najde v Črnem in Kaspiškem morju. Prodaja se klej v obliki širokih, ragastih, brezbarvnih listov. Vizin klej se zreže v male kose in položi za 24 ur v vodo, da se je lahko navleče. Potem se voda odlije in klej z rokami dobro premesi. Po mesenju se na klej vlije malo vina. Potem ko je klej popil vsa vina, se mu ga prilije zopet in to se ponavlja tako dolgo, da klej ne posrka več vina. To se zgodi navadno tretji dan. Na vsakih 10 g = 1 dkg vizinega kleja se računski ponavadi 1 l vina. Potem se klej zmelje na kaki gosti rešetki ali potisne skozi kako platno, da na ta način odstranimo iz njega dolge bele niti, ki so trde. To kašo, ki jo dobimo potem, spravimo v steklenicah, ki jih položimo (ne postavimo!) na kakem temnem kraju. Da ne začne vsa zmes gniti, dodamo na vsak liter 1 g natrijevega bisulfata. Koliko se mora vzeti vizinega kleja na vsak hl vina, to se ne da natanko določiti; množina se ravna po tem, ali je vino bolj ali manj kalno. Splošno se vzameta 2—4 g suhega vizinega kleja na hl. Klej vsipljemo potem v škafo in ga dobro z vinom premešamo; da pride v kolikor mogoče veliko dotiko z zrakom, ga prelujemo večkrat iz enega škafo v drugega. Na to vlijemo klej v sod in premešamo vino dobro z drogom, da se klej po celem sodu razdeli. Ko smo s tem gotovi, potrkamo z lesenim kladivom močno po sodovih dogah, da se odstrani ž njih klej, ki se je mogoče v njih prijel. Potem dolijemo sod. Tri do štiri tedne po tem se mora vino pretočiti. Dobro je, če vzamemo prej mal pokus, n. pr. 1 l vina, da določimo, koliko čistilnega sredstva je potreba. B. Čiščenje z želatino. Pri čiščenju z želatino se hoče ravno to doseči pri vinu, kakor pri čiščenju z beljuginim klejem. Ker pa daje želatina drobno, prahu podobno spojino, ki se v vinu nazadnje vsede, je rabimo več ko beljuginega kleja. Torej je želatino priporočati bolj za sadna vina, ki imajo mnogo tanina, nikdar pa za fina zlahna bela vina, ki imajo malo beljakovine, ki se smejo čistiti le z vizinim klejem. Nasprotno pa se rabi želatina večkrat za popravo vina, posebno, če hočemo roda bela ali rdeča vina, ki imajo preveč

čreslovine, narediti milejša. Pač pa se morajo vedno rabiti le take vrste želatine, ki so nalašč prirejene za čiščenje vina in ki je za to že preskušena. Najbolj priljubljene vrste želatine so: „Weinlaube“. (Coignet) in „Laine“, ki se prodajo v štirioglatih, rjavih, prozornih tabletah. Želatino pripravimo na ta način, da zvijemo posamezne tablete, ki tehtajo po 10 g, v ruto, jih dobro stolčemo in denemo v posodo. Potem nalijemo nanjo mrzle vode in pustimo, da se je napije. Vodo, ki je preostala, odlijemo in potem dolijemo 1 l vina; vse mešamo tako dolgo, da se je vsa želatina raztopila. Tako dobimo 1% no mešanico za čiščenje vina. Za 1 hl vina rabimo 8—10 g suhe želatine; mrzlo prirejena mešanica nam daje kosmičasto spojino, ki sicer vino očisti, a mu vzame tudi nekaj njegove barve. Dobro raztopina želatine sme sicer malo dišati po kleju ali limu, ne sme pa imeti niti najmanjšega duha po gnjilobi ali plesni. (Konec sledi.)

Kmetje pozor! Večkrat sem že omenil da je treba pri nakupu umetnih gnojil biti posebno previden. V zadnjem času se množijo pritožbe da se tudi z Thomasovo moko goljufa. Naročujte si toraj po kmetijskih podružnicah to gnojilo le na cele vagone in zahtevajte garancijo za vsebino na odstotke. Zahtevajte da se Vam vpošlje takoj z naročilnim potrdilom takoimenovani „Probenahme-Attest“, kakor pa pride vagon vzamite vsaj iz vsacega 10-tega žakla po na goraj imenovanem listu razvidnem predpisu vzorec. Vzorce skupaj dobro pomešate in napolnite z njimi 3 steklenice po četrt lit. zamašite iste in zapečatite z dveh pečatom. Probenahme-Attest se izpolni in od adresata in ene priče trikrat podpiše. Na to se pošlje ena sklenica z 1 kuponom „Probenahme-Attesta“ na preskuševališče „Av. chem. Versuchsstation Marburg a. D.“ kateri zavod potem brezplačno preišče in Vam pošlje preiskovalno spričevalo. Razvidite iz istega da je diferenca v Vašo škodo nad 1/2% imate to liferantu takoj naznaniti in odločno zahtevati da Vam povrne diferenco. Ker pa je stvar komplicirana se priporoča da se gnojila le po podružnicah ali zanesljivih trgovcih (kateri pa se morajo z preiskovalnim spričevalom skazati) naročajo. Previdnost kmeta vam pomaga pred škodo. And. Drogenig, kmetovalec.

Kdor ljubi resnico

in sicer brezobzirno, naravno, neprikritoreznicno, ki ne pozna osebnih razločkov in osebnega dobička, —

ta mora biti naročnik

„Štajerca“

„Štajerc“ biča odločno in nevstraheno pijavke ljudstva, naj si potem bodo v kuti ali uniformi, v fraku ali talarju.

„Štajerc“ biča slabe duhovnike, ker hoče, da bi ostala vera prosta posvetne politike in da bi bili duhovniki pošteni očetje ljudstva.

„Štajerc“ biča pravaške advokate, ker vidi, kako si nabirajo zakladov na troške ljudstva.

„Štajerc“ ni pisan v tonu gospodskih frajlic, kajti robato a resnično se podre nasprotnika.

„Štajerc“ je skozinokoz list kmetov, obrtnikov in delavcev, ki zagovarja interese delavnega ljudstva.

Naročniki in prijatelji!

Zopet prihaja novo četrletje in opomnimo vas, da ponovite svojo naročnino. Cena naročnine je mala: Za Avstrijo celo leto 3 K, pol leta 1.50 K; za Nemčijo 5 K, za Ameriko in drugo inozemstvo 6 K.

Vsak naročnik mora biti obenem sobojevnik, — iskati in pridobivati mora novih naročnikov, da postane številno naših odjemalcev vedno večje!

Kdor ljubi resnico

naj stopi v naše vrste.

Uredništvo in upravnništvo

„Štajerca“

Kmetijske podružnice in kmetovalci pozor!

Kmetijska podružnica na Slatini je sklenila, prirediti meseca januarja ali februarja tečaj za varstvo rastlin (Kurs für Pflanzenschutz) v prvi vrsti za gospode poučevalce za varstvo rastlin (für die Herren Berichterstatter für Pflanzenschutz) in tudi za druge posestnike, kateri se zmožni, nemškemu predavanju nekega slovečega strokovnjaka na Dunaju slediti.

Tečaj bi se imel na Slatini (Kurort Rohitsch-Sauerbrunn) v deželnem poslopju vršiti in upa podružnica čez primerno število brezplačnih stanovanj za isti čas razpolagati.

Vabljeni so torej vse kmetijske podružnice, da nemudoma imenujejo iste ude, kateri želijo tečaj obiskati. Omenjeno naj bo, da bo podružnica tudi poskrbela, da se bodejo udeležencem vožni stroški povrnili. Natančneje se izve pri

Andrej Drogenig, kmetovalec, Podplat.

Detelja in lucerne dajejo kot na fosforjevi kislini in apno bogate rastline živini močne kosti. Z dobrim gnojenjem z Tomazevo moko zlasti po travnikih in pašah se pripeljeta zdaj fosforjeva kislina in apno v posebno primernih obliki v rastline. Podpira se to gnojenje tudi z močnim kajunitim gnojenjem. Na dobro gnojeni zemlji ne raste samo več, ampak tudi boljša krma.

Kašljajoče opozarjamo na inzerat glede Thymomel Scillae, ki je od zdravnikov dostikrat priporočani, splošno znani preparat.

Trgovino Johann Koss v Celju na kolodvorskem prostoru nam priporoča vsakih, ki jo je le enkrat obiskal. Tam se dobi po izredno nizkih cenah prav lepo blago, robce, strikane stvari, potrebščine za neveste, gotove obleke, bluze, srjace, otroške vozčke, nagrobne vence itd. Tudi mi priporočamo to pošteno firmo!

Promet razpošiljalne trgovine zahteva aparat, o katerega velikosti nima navadni človek niti pojma. Pomisliti je na tisoče in zopet tisoče komadov blaga, ki morajo biti naloženi, da se kupcem pravočasno ugodijo. Marsikatero blago ima zopet razne vrste po velikosti, barvi in muštru. Vsak posestnik komad vsake vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri prodaji fakturiran in izbrisan iz skladiščnih registrov. Numeriranje gre v milijone in tako se lahko predstavljamo, koliko oseb in koliko delavske moči je v tej zalogi potrebno. Razpošiljalna hiša Hanns Konrad vslužuje zdaj 200 oseb; o njih delu najdemo lepe članke v letnikih 1907 in 1908. Hanns Konradovega kolektora, katerega dobijo vsi kupci te firme zastoj in poštnine prosto.

Za postno kuhinjo. V novejšem času se rabi kokosove orehe pri pripravi rib in močnatih jedi. V to je „Ceres-jedilna mast“ edino najboljša, ker se izpraša v Ustju v lastnem zavodu iz svežih, na solnca posušenih kokosovih orehov in je obvarovana, pred vsako živalsko mastjo. Priporočamo vsem prijateljem postnih jedil fino „Ceres-jedilno mast“. Krofi s „Ceres-jedilno mast“ so imenito okusni in najlažje prebavljivi.

Dviganje živinoreje je nemogoče brez krme, ki ima dovolj živeza. Da se lahko pridobi, treba je gnojiti travnike in pašne ter polja za krmo in plodove. Gnojenje s samim hlevskim gnojem in gnojnicno ne zadostuje, ker jima primanjkuje fosforjeve kisline; morata se mešati z Tomazevo moko. V mnogih slučajih se pa poleg Tomazeve moke tudi kajnit gnoj, kar je priporočljivo zlasti pri slabem hlevskem gnojenju.

Trezen in priden rokodelc

izučen tesar, mizar in zidar in zmožen kmetijstva, išče službo v graščini ali na en majerhof. Naslov dotičnika se izve pri „Štajercu“ 845

Fotografije kot znamenje

(marke liki znamkam na pis-mahu) in depisnice s sliko izdeluje po vsaki poslani fotografiji po ceni Otto Neumann, Prag, Karolinert. 130. Ceniki se pošljejo na zahtevanje brezplačno in franko. 844

Lepo malo posestvo

tik okrajne ceste v Ptujski okolici obstoječe iz travnika, njivo, gozda in pašnika, skupaj 7 orolov se proda za 2400 gold. in sicer bi bilo 1200 gold. takoj pri kupitju za plačati; 1200 goldinarjev pa lahko obelži. Naslov Joh. Toplak, Sv. Martin pri Verburgu. 847

Viničar 832

z večim pomožnimi osebami, kateri je zmožen vinogradstva z novimi trtami, posebno zelene-ga cepelna se sprejme. Pojasnila da G. Josef Prstec trgovec v Mariboru Triesterstrasse Nr. 7.

Denarna posojila

vsake velikosti po 4 do 50%, proti dolžnemu listu z ali brez pries za jamstvo, plača se v mesečnih obrokih v 1—10 let. Brez posredovalnih pristojbin. Posojila na realitete po 3 1/2% na 30—60 let največje svote; večja finančanja. 817 Hitro in diskretno se vse izvrši

Administracija

„Börsen-Courir“

Budapest Postfach. Porto za nazaj se pros. Pros se nemško korespondenco.

Učenec za kovačijo

z bakrom (Kupferschmiedehrling) se sprejme pri Peter Marchetti kovač z bakrom Miltstatt na jezeru Korosko. 831

Nova davka prosta hisa

s 4 sobami, gospodarskim poslopjem in 5 orolov zemlje, 10 minut od Ptuja ležeče proda se takej. Naslov prodajalca pove „Štajerc“ 853

Mizarska delavnica

za 4 mizarje prostor z stanovanjem (2 sobi 1 kuhinja) na Bregi pri Ptujju se da ob novem letu pod ugodnimi pogoji v najem. Več se izve pri Antonu Zilantiču na Bregi, št. 44 pri Ptujju. 842

PIPE

iz Bruyere lesa

prima kvalitet, iz pravega, nevnetljivega Bruyere-lesa. Gladka glava z daleč zasvitim Bruyere-odlivom, višnji ror, nastnik iz roga in slah, cena 21 cm. dolga K 1.50, lista pipa, ali z okoli rezano Bruyere-leseno glavo K 1.80. Največja izbira v rekviziteh za kadeenje dobite v mojem ceniku, k se razpoložijo zastoj in poštnine prosto. Dobi setpri: c. in k. dvornem liferantu

Hanns Konrad

razpošiljalna hiša 690

Brüx št. 876 (Češko.)

Zahtevajte v lastnem interesu moj bogato ilustrirani glavni cenik s čez 3000 podobami zastoj in poštnine prosto.

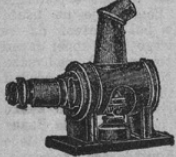
Stoj!

ali ne držite tudi
Ceres = jedilno mast
(iz kokosovih orehov)
za najboljšo stvar? To ni samo naj-
nejša in najčistejša, temveč tudi naj-
nejša in izdatnejša mast, kar se jih kupi.

Napravite le en poizkus!
Ne bode vas grevalo!

Primerna božična darila za dečke!

Male cene
mašine na para

za kurjavo s spiritom, stoječe z mesingovim cilindrom, šravbo za vodo, 21 cm visoka, kompletna s spiritalno lampo v kartonu K 150. Večje in finejše mašine po K 280, 380, 400, 600, 700, 950 in naprej se vidi v mojem katalogu.

Laterna magika
črno lakirana, z niklastim objektivom in 3 opt. linze, lampe na petrolej komplet z 6 slikami 8 cm široka K 40
" 12 " 3 1/2 " " " 550
" 12 " 4 " " " 750
" 12 " 5 " " " 1150

Naravnost dobite od
c. in kr. dvornega **Hanns Konrad**
liferant
razpošilna hiša Brüx 876, (Česko).
Pogosto ilustrirani glavni cenik z nad 3000 slikami po zahtevi vsakomur zastoj in pošilnice prosto. 690

Ura z verižico samo 2 K.

Šlezjska eksportna hiša je nakupila velike ure in jih razpošilja: eno prekrasno, pozlačeno 36 ur natančno idočo anker-uro z lepo verižico samo 2 K. obenem se pismeno tri leta jamči. Po postopnem povzetju razpošilja prusko-šlezjska eksportna hiša F. Windisch, Krakov, Nr. UJ64.
Opomba: Za nevarnost se danes vpraša.

Na prodaj!

Parni motor v prav dobrem stanu
z 12. konjskimi močmi, kateri se da z razno kurjavo kakor oglem, drvami, čreslovinno i. t. d. kuriti, se proda koncem majnika. Kje? se izve pri upravnistvu „Štajerca“.
839

Proda

se velika, dobro obdelana njiva v mestnem gozdu (Stadtwald) pri Ptuj. Več se izve pri upravnistvu „Štajerca“
838

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast las in proti njih izpadanju — **KAPILOR št. 2**. Povzroča, da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prahaj in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznanic. Stane poštnine prosto na vsako pošto lonček 3 K 60, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom
PETER JURISIČ
lekarnar v Pakracu št. 200 v Slavoniji.
580

Kovaški učenc.

močan in priden fant se sprejme pri Franzu Westermayer vozni in podkovaški mojster v Celju, Spitalgasse 21. 840

Poročni prstani in okraski za neveste.

Poročni prstan c. kr. uradno štempljan v pravem srebru 80 h, pozlačeno srebro K 1. Novo zlato K 300, 350, 400, 14 taratno zlato K 750, 850, 950. Ošesniki (Ohrringe), broše, naročniki, poročna darila vseh vrst po zelo uizkih cenah. Za mero zadostuje trak papirja.
C. k. dvorni **Hanns Konrad** Brüx, št. 876
liferant (Česko).
Glavni cenik z nad 3000 podobami dobi vsakdo zastoj in franko. 851

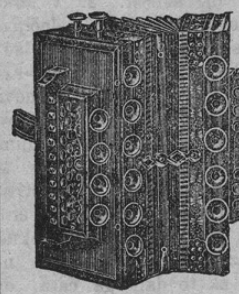
Kron 5000 zaslužka

plačam tistemu, ki dokaže, da ni moja čudežna kolekcija
600 komadov za gold. 250
priložnostni nakup, i. s.: 1 prava švic. zist. Roskopf patent žepna ura, gre natanko in dobro, regul. s pismeno 3 letno fabrično garancijo, 2 amerik. zlato-doble prstana (za gospoda in damo) 1 angl. pozlač. garnituro, obstoječo iz mansetnih, ovratnih in prsnih gumb, 1 amerik. žepni nož 5 delov, 1 eleg. židana kravata, barva in mušter po želji, najnovejši facon, 1 krasna knoflica za kravato s simili-briljanti, 1 nežna damska broša zadnja novost, 1 potrebna toaletna garnitura, 1 eleg. usnjati portmoné, 1 par amerik. boutons s imit. kamenji, 1 par angl. vremenskih barometrov, 1 salonski album s 36 umetn. najlepših razgledov sveta, 1 krasni vratni ali lasni koljer s pravimi orientalskimi biseri, 5 indijskih čudo-delnikov vragov zabava vsako družino in še 350 kom. raznih predmetov, ki so v vsaki hiši potrebni in koristni zastoj. Vse skupaj z eleg. zist. Roskopf patent žepno ure, ki je sama dvojno svoto vredna, košta samo gold. 250. Dobi se po povzetju ali naprej - plačilu (tudi **S. Urbach**, svetovna razpošilna hiša, znakme) pri **S. Urbach**, Krakova št. 101.
N. B. Ako se naroči 2 paketa, prida se 1 prima angl. britev ali 6 fl. volnenih žepnih robcev gratis. Ako ne dopade denar takoj nazaj, torej vsak riziko izključen.

Razglas.

glede špeharskih sejmov v Ptuj.
Glaslo sklepa občinskega sveta ptujskega z dne 22. novembra 1907 se razglasi, da je vsem kmetom (posestnikom) v sosednih okrajih dovoljeno, da prinesejo svoje zaklane prašiče (tudi mlade) na tukajšnji špeharski sejem ter jih po živinozdravniški preiskavi razsekajo in prodajo. Torej pozor, špeharji in kmetje!
V Ptuj, decembra 1907.
Jos. Ornig.
župan.

8 dni na ogled

glaslo doloh mojega cenika, torej brez rizike za naročitelja razpošlem proti povzetju moje „Volksfreund“-harmoniko število 6631/2, da prepičam vsakogar o njeni vrednosti. Ta harmonika ima garant. nezlomljiva spiralna peresa ne samo za tastne, marveč tudi za base in zračne klapne, nadalje 10 tastov, 2 registra, dvojno štimungo, 50 mesing-stim., 3 vrste trompet, mahagoni polit., črne lajste z barvano bordo, obkovan z niklom, dvojni meh, varstvo za oglje iz kovine in „cuhalter“, velikost 31x15 cm. košta K 800. Sola za lastni podak zastoj. Manjše in cenejše harmonike za poduk zlasti za otroke po K 250, 320, 380, 520, 580. Boljše harmonike po K 850, 950, 1350, 1420 se vidi v mojem ceniku. Na mojih harmonikah ni colnine, ker je vse česko delo! Ni rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj. Pošlje po povzetju c. in kr. dvorni **Hanns Konrad** razpoš. hiša glazb. liferant blaga Brüx št. 876 (Česko). Moj glavni cenik z nad 3000 podobami dobi vsakdo na zahtevo zastoj in franko. 852

Zahvala.

Dne 5. 11. 1907 so mi pogorela gospodarska in stanovalna poslopja ter mi je to zelo veliko škodo povzročilo. To škodo mi je zavarovalna družba „Franco-Hongroise“ na kulantni način nadomestila. Vsaled tega izrekam temu zavodu za polno in ne prikrasano izplačilo zavarovalne svote moje najboljšo zahvalo.

Kostrivnica pri Rogatcu, dne 6. decembra 1907.

Anton Vodušek mp.
Margareta Vodušek mp.

RAZGLAS

okrajne hranilnice v Rogatcu.

Z ozirom na dne 11. novembra pričeto zvišanje bančne rate avstro-ograbe banke na 6% se zvišajo tudi obrestni zneski okrajne hranilnice v Rogatcu tako-le:

Za že obstoječe vložbe in za odslej prihajajoče zopetne vlcge brez razlike visokosti svot, ki so naložene, od 1. prosinca 1908 z 4 1/2 %
Za nove vložbe od 1. decembra 1907 naprej z 4 1/2 %
Izvzete od 4 1/2 %-nega obrestovanja so one vložbe, ki presegajo 200 K in pri katerih se zahteva manj kot 2 mesečno odpoved. Poleg tega so izvzete vložbe ki prihajajo od že obstoječih dvignjenih vložb.

Nasprotno se vložbe, pri katerih se ne zahteva 2 mesečno odpoved, istotako s 1. decembrom 1907 s 4 1/2 % obrestuje.

Za hipotečna posojila z ozirom na vse po 1. prosincu 1908 prihajajoče rate z 6 %
Za menice od 1. decembra 1907 z 7 %

Hranilnica si pridrži, v slučaju znižanja oficialne bančne rate brez vsega zgorne obrestne svote znižati.

Uradni dan vsaki četrtek od 8- do 11. ure dopoldne. Ako pade na četrtek praznik, potem se uraduje nasledni delavnik.

Zaradi božičnih praznikov ostane hranilnica za stranke od 20. decembra 1907 do 1. januarja 1908 zaključena.

Ravnateljstvo.